

Pokret u rehabilitaciji djece s teškoćama u razvoju

Visković, Matea

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Education and Rehabilitation Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:158:891670>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2023-12-04**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Education and Rehabilitation Sciences - Digital Repository](#)

Sveučilište u Zagrebu
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

Diplomski rad
Pokret u rehabilitaciji djece s teškoćama u razvoju

Ime i prezime studentice: Matea Visković

Zagreb, rujan, 2021.
Sveučilište u Zagrebu

Sveučilište u Zagrebu
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

Diplomski rad
Pokret u rehabilitaciji djece s teškoćama u razvoju

Ime i prezime studentice:
Matea Visković

Ime i prezime mentorice
prof. dr. sc. Lelia Kiš-Glavaš

Zagreb, rujan, 2021.

Izjava o autorstvu rada

Potvrđujem da sam osobno napisala rad (*Pokret u rehabilitaciji djece s teškoćama u razvoju*) i da sam njegov autorica.

Svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima jasno su označeni kao takvi te su adekvatno navedeni u popisu literature.

Ime i prezime: Matea Visković

Mjesto i datum: Zagreb, rujan, 2021.

Naslov rada: Pokret u rehabilitaciji djece s teškoćama u razvoju

Ime i prezime studentice: Visković Matea

Ime i prezime mentora: prof. dr .sc. Lelia Kiš- Glavaš

Program/modul na kojem se polaže diplomski ispit: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Odsjek za Inkluzivnu edukaciju i rehabilitaciju

Sažetak rada:

Pokret je jedan od osnovnih oblika izražavanja čovjeka, putem kojeg, još kao djeca dolazimo u interakciju s okolinom i kreiramo prilike za stvaranje iskustva. Kako starimo, stječemo nove i nadograđujemo već usvojene motoričke vještine, formiramo motoričke sposobnosti koje su nam bitne za svakodnevno funkcioniranje. Kroz primjenu strukturiranih i ciljanih pokreta možemo djelovati na sva razvojna područja kao što su područje komunikacije, socijalno, kognitivno, te emocionalno područje. U centru ovog rada je upravo područje socijalizacije djece, odnosno utjecaj pokreta na područje razvijanja socijalne kompetencije koja je jedna od osnovnih kompetencija koje su potrebne za uspješno funkcioniranje u svakodnevnom životu. Definirana je kao dio emocionalne inteligencije, a odnosi se na promišljanje i poznavanje vlastitih osjećaja prilikom donošenja odluka. Ona se očituje u empatiji, suradnji, nenasilnom rješavanju problema, poštivanju pravila i sl. (Goelman, 1995., prema Markuš 2010.).

Dijete se sa socijalnim izazovima najviše susreće u predškolskom razdoblju kada se od njega zahtjeva uključivanje u svijet oko sebe i uspostavljanje i održavanje odnosa s drugom djecom. Djeca s teškoćama u razvoju su često zaklinuta za iskustvo interakcije s vršnjacima što dovodi do slabije razvijene socijalne kompetencije. Upravo ovom problematikom se bavi i Program rehabilitacije putem pokreta čije je jedno od osnovnih načela poticanje socijalnog kontakta i jačanje socijalne kompetencije. Rehabilitacija putem pokreta, kroz strukturirane i usmjerene motoričke aktivnosti, djeluje ne samo na motorički nego i na razvoj kognitivnih funkcija, socijalnog ponašanja, ali i komunikacije. Preciznije, djeluje na cjelokupan razvoj osobe.

Cilj ovog istraživanja je utvrditi utjecaj Rehabilitacije putem pokreta na usvajanje i unaprjeđenje socijalne kompetencije predškolske djece s teškoćama u razvoju. U tu svrhu provedeno je 14 seansi sa šesteročlanom skupinom predškolske djece kronološke dobi od 4 do pet godina. Prije samog provođenja seansi provedena je procjena socijalne kompetencije djece iz skupine, a ista je provedena i nakon provođenja seansi. Rezultati istraživanja su pokazali pozitivni napredak na pojedinim varijablama, što nam govori da postoji temelj za nastavak provođenja seansi i očekivano daljnje poboljšanje socijalne kompetencije djece s teškoćama u razvoju.

Ključne riječi: rehabilitacija putem pokreta, socijalna kompetencija, djeca s teškoćama u razvoju

Title of the paper: Movement in rehabilitation of the children with disabilities

Name of a student: Matea Visković

Name of a mentor: prof. dr. sc. Leila Kiš-Glavaš

Module of a graduate thesis: Department of Inclusive Education and Rehabilitation

Abstract:

Movement is one of the main methods of expression than mankind uses. By using this, even as children we get to interact with the environment and the chances are created for creating experience. As people get older, they get new skills and they upgrade the existing ones, but also the formation of the skills that are needed for everyday life are formed. By using certain movements, one should be able to act on any scope such as communication, social behavior, cognitive and emotional scope. The main thesis is the socialization of the children, hence the influence of the motion due to its importance in everyday life. It is defines as a part of emotional intelligence, and it takes part in thinking and understanding your own feelings while making a decision. It shows in the empathy, cooperation, non-violent behavior while dealing with problems, following the rules etc. (Goelman, 1995., according to Markuš, 2010.)

The child encounters the social challenges mostly during the preschool. During this period it is expected to be active in the world around it, to make and keep the relations with other children. Children with disabilities are often withhold for the experience of the interaction with their peers which leads to poorly developed social competence. This problem is being explored by the Programme of rehabilitation with the movement. Their main aim is to encourage the social contact, and recruitment of social competence. Rehabilitation with the movement acts on the recruitment of the cognitive functions, social behavior and communication as well. To conclude, it affects the person's whole process of development.

The aim of the research is to establish the influence of Rehabilitation with the movement on adapting and promoting of social competence of preschool children with disabilities. Fourteen sessions were held with the groups of six members (preschool children aged 4-5). Before and after the sessions there was the assessment of the social competence. The results of the research shows the positive impacts on the children, which shows that there is a foundation for the sessions to still go on. There are also indicators which show that there is possibility of the social competence getting improved.

Key words: rehabilitation with movement, social competence, children with disabilities

Sadržaj

1. Uvod.....	1
1.2. Rehabilitacija putem pokreta.....	3
1.2.1. Motoričko učenje, motoričke vještine i sposobnosti	4
1.2.2. Struktura seanse.....	6
1.3. Socijalna kompetencija.....	8
1.3.1. Karakteristike socijalne kompetencije u predškolskoj dobi	9
1.3.2. Karakteristike socijalne kompetencije kod djece s teškoćama u razvoju	10
1.4. Pokret i socijalna kompetencija.....	11
2. Problem i cilj istraživanja.....	12
3. Metode rada.....	12
3.1. Uzorak sudionika.....	12
3.2. Program rada - seanse.....	13
3.3. Mjerni instrument i postupci provođenja istraživanja	52
3.4. Metode obrade podataka.....	53
4. Rezultati.....	53
5. Rasprava	62
6. Zaključak.....	63
7. Literatura	64
<i>Prilog 1. Check lista za procjenu socijalne kompetencije .....</i>	<i>67</i>

1. Uvod

Uloga pokreta se, između ostalog, očituje u učenju osjećaja za ritam, snalaženju u prostoru i vremenu, razvijanju slike o vlastitom tijelu, ali i doživljavanju zadovoljstva koji iz njega proizlazi i pozitivno utječe na samopouzdanje, te na osjećaj osobne vrijednosti (Levandovski i Bratković, 1997.). Provođenjem strukturiranih i smislenih motoričkih aktivnosti djeluje se na stimulaciju spoznajnih i perceptivnih funkcija, komunikaciju i socijalno ponašanje, odnosno na sva razvojna područja djeteta (Kiš-Glavaš, 1996.).

U praksi se primjenjuje niz intervencija koje rabe igru i pokret kako bi pozitivno djelovale na socijalno funkcioniranje predškolske djece s teškoćama u razvoju (Odom, 2002., prema Matić, 2016.).

Djecu s teškoćama u razvoju ćemo najčešće podučavati i poticati na usvajanje motoričkih vještina i razvoj motoričkih sposobnosti kroz strukturirane edukacijske motoričke programe, dok ih djeca tipičnog razvoja uglavnom usvajaju spontano (Van Etten i Watson, 1977., prema Kiš-Glavaš, 2016.). Takav program predstavlja Rehabilitacija putem pokreta, jedan od edukacijsko-rehabilitacijskih postupaka kojem osnovu poticanja cjelokupnog razvoja djece i mladih s teškoćama, čini upravo pokret (Kiš-Glavaš, 2016.). Osim utjecaja na poticanje motoričkog razvoja, pokret utječe i na razvoj komunikacije, percepcije, kognitivni razvoj, ali i na socijalno emocionalni razvoj koji se odnosi na poštivanje pravila u igri, interakciju s drugima, nošenje s vlastitim osjećajima i drugo (Pitcher i suradnici, 1984., prema Kiš-Glavaš, 2016.).

Aktivnosti koje podrazumijevaju svrsishodnu uporabu pokreta potiču razvoj kreativnog izražavanja i različitih socijalnih odnosa (Mikas, 2009.).

Kako navode autorice Mikas i Roudi (2012.), socijalna kompetencija se očituje u ostvarivanju i održavanju zadovoljavajućih vršnjačkih odnosa i uspješnom obavljanju razvojnih zadataka. Autorice socijalnu kompetenciju definiraju i kao sposobnost uspostavljanja i održavanja zrelih odnosa koji su u skladu s razvojnom dobi.

Program rehabilitacije putem pokreta poseban naglasak stavlja na razvoj socijalnog ponašanja kod djece usporenog kognitivnog razvoja. Poticanje socijalnih vještina se proteže kroz cijeli tijek seanse pa tako i kroz pokretne igre koje su pogodne za razvoj i uspostavljanje socijalnih odnosa (Kiš-Glavaš, 1996.). Upravo poticanje socijalnog kontakta i komunikacije među

djecom, ali i kontakta između rehabilitatora i djeteta, čini osnovno načelo Rehabilitacije putem pokreta (Kiš-Glavaš, 2016.).

Prema pregledu literature, utjecaj svrsishodnih motoričkih aktivnosti na usvajanje socijalnih kompetencija kod djece je neupitan. Autori također naglašavaju predškolsko razdoblje kao ključno za usvajanje osnovnih socijalnih ponašanja koje će biti kostur za nadogradnju i usvajanje novih, kompleksnijih ponašanja u skladu sa zahtjevima situacije. U nastavku rada iznesena su teorijska znanja o Rehabilitaciji putem pokreta, socijalnoj kompetenciji i njihovoj međusobnoj povezanosti. U drugom dijelu rada prikazano je provedeno istraživanje o utjecaju Rehabilitacije putem pokreta na usvajanje socijalne kompetencije kod djece predškolske dobi. Istraživanje je provedeno sa šesteročlanom skupinom djece s heterogenim teškoćama u razvoju u sklopu obrta za poduku „Možeš ti to!“. Provedeno je 14 seansi, po dvije svaki tjedan u trajanju od 45 minuta. Opis provedenih seansi je prikazan u nastavku rada. Prije provođenja seansi provedena je procjena socijalne kompetencije kroz procjenu pojedinih socijalnih vještina i znanja djece iz skupine, koristeći se check listom koja je kreirana za potrebe ovog istraživanja. Strukturom check liste nastojalo se obuhvatiti što je moguće više socijalnih vještina i znanja koje čine socijalnu kompetenciju, a koje je bilo moguće uočiti u promatranim aktivnostima djece. Ista procjena je ponovljena i nakon provedenih seansi. Radi vjerodostojnosti rezultata, procjenu je osim autorice ovog rada, provela i kineziterapeutkinja zaposlena u obrtu. Rezultati istraživanja su prikazani u zadnjem dijelu rada. Check lista je priložena na samom kraju rada (Prilog 1).

1.2. Rehabilitacija putem pokreta

Stjecanjem osnovnih motoričkih vještina kod djeteta, gradi se spremnost za kretanje te se poboljšava kvaliteta izvođenja pokreta koji su bitni za svakodnevni život. Pokret kao prvi oblik istraživanja omogućuje djetetu interakciju s okolinom, razvijanje osjetne funkcije i stjecanje prvih spoznaja o okolini u kojoj se nalazi (Teodorić i sur., 1997., prema Marković, 2017.).

Djeci s teškoćama u razvoju je, vrlo često, potrebno strukturirano podučavanje kako spontanijih pokreta, tako i većine složenijih motoričkih vještina, nego li njihovim vršnjacima koji iste vještine usvajaju spontano. Iz tog razloga Rehabilitacija putem pokreta ima važnu ulogu u rehabilitaciji i habilitaciji djece. Rehabilitacija putem pokreta predstavlja edukacijsko-rehabilitacijski postupak u kojem pokret predstavlja ključno sredstvo u poticanju cjelokupnog razvoja i podizanju kvalitete života kako djece i mladih s teškoćama u razvoju, tako i odraslih osoba s invaliditetom (Kiš-Glavaš, 2016.).

Svrha ovakve vrste rehabilitacije je, kroz strukturirane motoričke aktivnosti, utjecati i stimulirati razvoj drugih područja, kao što su perceptivne i kognitivne funkcije, komunikacija te socijalno ponašanje (Levandovski i Bratković, 1997.).

Autorica Kiš-Glavaš (2016.) navodi da je prilikom odabira ciljeva, koje ćemo nastojati postići kroz Rehabilitaciju putem pokreta, potrebno odabrati motorički najprikladnije aktivnosti gledajući širi aspekt dječjeg razvoja. Ciljevi se biraju prema:

- specifičnim potrebama i značajkama pojedinca i skupine
- psihofizičkom razvoju
- prethodnim iskustvima djece s pokretom
- zdravstvenom stanju djece.

Program rehabilitacije putem pokreta primarno je namijenjen edukacijskim rehabilitatorima, ali ju uz kvalitetnu edukaciju mogu primjenjivati i stručnjaci srodnih zvanja, kao što su psiholozi, pedagozi, učitelji, ali i sami roditelji. Važno je da osoba koja provodi Program rehabilitacije putem pokreta poznaje etiologiju oštećenja i moguće kontraindikacije pri izvođenju određenog pokreta (Kiš-Glavaš, 2016.).

Ono što je još važno za naglasiti je da sudjelovanje u aktivnostima Rehabilitacije putem pokreta treba biti dobrovoljno. Dobrovoljno sudjelovanje ćemo nastojat osigurati prilikom

odabira i kreiranja aktivnosti koje će istovremeno biti i voljna nagrada djetetu te će podizati intrinzičnu motivaciju djeteta za sudjelovanjem (Vizek Vidović i suradnici, 2003., prema Kiš-Glavaš, 2016.).

1.2.1. Motoričko učenje, motoričke vještine i sposobnosti

Motoričko učenje predstavlja proces izgradnje motoričke vještine koja se opisuje kao sposobnost skladnog izvođenja motoričkog zadatka (Horga, 1993., prema Vasilj i suradnici, 2016.). Važna odrednica motoričkog učenja je, dakle, postupno usvajanje motoričkih vještina kroz ponavljanje izvođenja motoričkih zadataka (Potic i suradnici, 2016.). Motoričko učenje je definirano kroz tri osnovne faze, a to su: stjecanje osnovnog tijeka kretanja u gruboj formi, faza fine koordinacije pokreta, te faza automatizacije motoričkog tijeka (Levandovski i Bratković, 1997.). Stimuliranje motoričkih vještina i sposobnosti se navodi kao primarni cilj Rehabilitacije putem pokreta (Marković, 2017.).

Prema Levandovski i Bratković (1997.) u Rehabilitaciji putem pokreta razlikujemo sljedeće motoričke vještine:

- Hodanje predstavlja lagani oblik kretanja koje je važno za vježbe prilagođavanja na partnera i pokretne igre. Pogodno je za simultane kombinacije s drugim pokretima, te za povezivanje s glazbom i govorom.
- Poskakivanje je predstavljeno kao vještina teža od hodanja, a manje zahtjevna od skakanja. Karakterizira ga manja faza „letenja“. Potiče pozitivne emocije i čini osnovu za vlastito kreativno kretanje.
- Skakanje je oblik kretanja koji potiče želju za napretkom. Za razliku od poskakivanja, skakanje ima naglašenu fazu „letenja“ i zahtjeva vrlo dobru sposobnost koordinacije.
- Trčanje karakteriziraju povećan tempo hodanja i vrlo kratke faze „letenja“. Savjetuje se primjena trčanja u formi kruga jer omogućuje bolju i lakšu prilagodbu ritmu, ali i lakšu prilagodbu paru ili grupi.
- Bacanje i hvatanje su vještine koje su međusobno povezane. Hvatanje se definira kao sukcesivna i simultana kombinacija pokreta, a bacanje pretpostavlja mogućnost hvatanja. Obje aktivnosti se primjenjuju za razvoj spretnosti, usmjeravanja, snage i koordinacije oko ruka.

Osim na usvajanju i poboljšanju motoričkih vještina, kroz Program rehabilitacije putem pokreta se provode i aktivnosti koje su namijenjene poboljšanju motoričkih sposobnosti kroz šest područja: sposobnost motoričkog prilagođavanja i prestrukturiranja, sposobnost motoričkog kombiniranja, sposobnost motoričkog reagiranja, sposobnost prostorne orijentacije, sposobnost ritmiziranja i sposobnost uspostavljanja i održavanja ravnoteže (Levandovski i Bratković, 1997.). Motoričke sposobnosti su definirane kao različite „spretnosti“ koje su u funkciji pojedinca, te se razvijaju na osnovu urođenih dispozicija (Kiš-Glavaš, 2016.). Prema istoj autorici razlikujemo sljedeće motoričke sposobnosti:

- Ravnoteža nam omogućava lakšu orijentaciju i zauzimanje položaja tijela, odnosno mogućnost tijela da djeluje protiv sile teže. Ona predstavlja sposobnost učinkovitog rješavanja zadataka na maloj ili uskoj podlozi.
- Reagiranje je definirano kao sposobnost brzog i primjerenog reagiranja na određeni motorički zadatak. Uspješnost ove motoričke sposobnosti ovisi o koncentraciji osobe koja izvodi zadatak.
- Prostorna orijentacija predstavlja sposobnost određivanja promjena položaja tijela u prostoru i kretanja tijela u prostoru. Središnja točka orijentacije u prostoru je upravo vlastita svijest o svome tijelu.
- Motoričko prilagođavanje i prestrukturiranje je sposobnost samostalnog rješavanja motoričkih zadataka u nepredviđenim ili promijenjenim situacijama.
- Ritmiziranje je opisano kao motorička sposobnost koja predstavlja pretpostavku za usvajanje i oblikovanje ritmova koji su prisutni u svakoj motoričkoj aktivnosti, ali i zadanih ritmova.
- Koordinacija oko-ruka je sposobnost povezivanja vizualnog analizatora (oka) putem mozga s rukom, kako bi imitirali brz i učinkovit kontrolirani pokret (Eshuys i suradnici, 1990., prema Kiš-Glavaš, 2016.).
- Spretnost ruku je predstavljena kao motorička sposobnost koja obuhvaća mali opseg pokreta ruku s malim utroškom snage. Odnosno, kao uspješno rješavanje motoričkih zadataka koji zahtijevaju finu motoriku.
- Motoričko kombiniranje je opisano kao sposobnost povezivanja više motoričkih sposobnosti u slijedu ili istovremeno, ali i povezivanje dvije ili više motoričkih sposobnosti u svrhu nastajanje nove.

1.2.2. Struktura seanse

Prilikom osmišljavanja seanse i odabira teme, važno je obratiti pažnju da aktivnosti koje biramo budu u skladu s razinom razvoja i kronološkom dobi djece s teškoćama koju planiramo uključiti u Program (Mišić, 1993., Levandovski i Bratković, 1997., prema Kiš-Glavaš, 2016.). Važno je uzeti u obzir individualne potrebe djeteta kako bi osigurali aktivno sudjelovanje i izražavanje svakog pojedinca u grupi. Aktivnost je potrebno započeti verbalnim uputama i demonstracijom onoga što se od članova grupe očekuje u postavljenom zadatku. Tijekom seanse je važno izmjenjivati tempo aktivnosti, odnosno naizmjenično koristiti dinamičke i statičke aktivnosti (Kiš-Glavaš, 2016.). Kroz sve aktivnosti seanse važno je poticati suradnju i pomaganje među članovima grupe (Mišić, 1993., prema Kiš-Glavaš, 2016.).

Kada govorimo o trajanju seanse važno je u obzir uzeti spremnost djece za rad i sposobnost održavanja koncentracije. Ovisno o individualnim karakteristikama i karakteristikama grupe, ona može trajati 15-20 minuta pa sve do 45-60 min ili čak 90 min. Autorica Kiš-Glavaš (2016.) navodi da se, neovisno o trajanju, svaka seansa se sastoji od:

- Aktivnosti poticanja socijalnog kontakta. Svaka seansa Rehabilitacije putem pokreta treba započeti ovom aktivnosti. U ovim aktivnostima biramo igre koje su usmjerene na međusobno upoznavanje članova grupe, stvaranje ugodne i opuštene atmosfere kako bi ih usmjerili na zajedničku aktivnost, poštivanje pravila, međusobno pružanje podrške i sl. Već kroz aktivnosti ovog dijela, možemo provlačiti osnovni cilj seanse. Osim djelovanja na područje socijalnog ponašanja, ovim dijelom seanse djelujemo i na područje komunikacije, motorike, percepcije, kao i na emocionalno i kognitivno područje razvoja djece.
- Funkcionalne aktivnosti. U ovim aktivnostima nastojimo zagrijati dječje mišiće koje ćemo najviše koristiti u ostatku seanse. Vježbicama u ovoj aktivnosti nastojimo pripremiti mišiće, zglobove, kardiovaskularni sustav na aktivnost (Eshuys, 1990., prema Kiš-Glavaš, 2016.). Najbolje je provoditi zagrijavanje tijela počevši od glave

prema stopalima, zadržavajući se na onom dijelu tijela koji ćemo najviše koristiti u ostatku seanse.

- Glavni dio seanse. Aktivnosti u glavnom dijelu najviše su usmjerene na postizanje osnovnog cilja seanse. U ovom dijelu je potrebno obratiti pažnju na izmjenu ritma izvođenja aktivnosti, odnosno na izmjenu statičkih i dinamičkih aktivnosti. Obično se u ovom dijelu provodi više aktivnosti, polazeći od onih koje su usmjerene prema vlastitom tijelu, potom aktivnosti u kojima se koriste sredstva, aktivnosti u paru i na kraju aktivnosti u grupi.
- Pokretna igra. Pred sam kraj seanse provodimo jednu pokretnu igru koja može biti i natjecateljskog tipa. Pokretne igre imaju poseban utjecaj na područje socijalnog razvoja djeteta. Ove igre razvijaju pozitivne emocije i djecu su zanimljive (Mikas, 2009.). Kroz ovu aktivnost možemo provjeriti naučeno iz prethodnih dijelova seanse, kroz omogućavanje slobode i izražavanje kreativnosti (Ćetković, 1999., prema Kiš-Glavaš, 2016.).
- Završni dio seanse. U završnom dijelu primjenjujemo različite tehnike za smirenje organizma, ali i emocija. Neke tehnike za smirenje su elementi yoge, meditacija, relaksacija, pravilno disanje i sl. Osim primirivanja, u završnom dijelu seanse je potrebno omogućiti djeci razgovor o provedenim aktivnostima i dati im priliku za postavljanje pitanja.

1.3. Socijalna kompetencija

Brojni autori poput Markuš (2010.), Jurčević-Lozančić (2011.), Mikas i Roudi (2012.) i drugih, socijalnu kompetenciju uvrstavaju na popis temeljnih kompetencija koje su važne za uspješno sudjelovanje u svakodnevnom životu. Kroz pregled literature nailazimo na brojne definicije socijalne kompetencije kao što su:

Socijalna kompetencija je dio emocionalne inteligencije, a odnosi se na poznavanje i promišljanje o vlastitim osjećajima pri donošenju važnih odluka u životu. Osim dobrog upravljanja svojim, socijalna kompetencija se odnosi i na prepoznavanje tuđih osjećaja, dobro slaganje s drugim ljudima, nenasilno rješavanje sukoba i sl. (Goelman, 1995., prema Markuš 2010.).

Markuš (2010.) socijalnu kompetenciju definira kao složeni konstrukt koji se sastoji od više specifičnih elemenata. Naglasak stavlja na mogućnost učenja socijalne kompetencije, odnosno mogućnost njenog razvijanja kroz razne aktivnosti, prvenstveno kroz obrazovanje.

U svom radu Pinter (2008./2009.) objašnjava da se socijalna kompetencija odnosi na socijalne, kognitivne i emocionalne vještine i ponašanja koja su potrebna za snalaženje u raznim, poznatim, ali i nepoznatim socijalnim situacijama. On naglašava da socijalna kompetencija nije definirana jednom specifičnom sposobnosti, nego da je sastavljena od više različitih vještina, znanja i sposobnosti.

Autorica Kralj (2014.) navodi da socijalna kompetencija podrazumijeva sljedeće sposobnosti: sposobnost suradnje (odnosi se na sposobnost prilagođavanja vlastitih ciljeva s ciljevima skupine u kojoj se nalazimo), zatim sposobnost upravljanja sukobima i nenasilnim načinom rješavanjem istih, te sposobnost izgradnje i održavanja dobrog odnosa za što ključnu ulogu igraju empatija, te sposobnost prepoznavanja vlastitih, ali i tuđih emocija.

Županičić (2020.) navodi kako se socijalna kompetencija očituje u suradnji, empatiji, rješavanju problema na nenasilan način, prepoznavanju svojih i tuđih potreba, kvalitetnim odnosima u postizanju ciljeva i sl. Ona naglašava važnost utjecaja dobro razvijene socijalne kompetencije na kvalitetu života.

Dobro razvijena socijalna kompetencija obuhvaća empatiju, dobro razvijene komunikacijske vještine, toleranciju, odgovornost prema sebi i drugima, odgodu zadovoljstva, kooperativnost

i uzajamnu pomoć, kontroliranje nasilnih ponašanja, ustrajnost u obavljanju zadataka, te pozitivnu sliku o sebi (Mlinarević i Tomas, 2010.).

1.3.1. Karakteristike socijalne kompetencije u predškolskoj dobi

Prikazom navedenih definicija možemo uočiti važnost dobro razvijene socijalne kompetencije u životu čovjeka. Zbog toga je potrebno raznim metodama i tehnikama rada poticati razvijanje iste, posebno kod djece predškolske dobi. Županičić (2020.) u svom radu navodi kako autori često naglašavaju ulogu rane i predškolske dobi za razvoj socijalne kompetencije, jer će se upravo u tom razdoblju razviti ponašajni obrasci kojima će dijete biti izloženo po modelu odrasle osobe.

U razdoblju od četvrte do šeste godine, što smatramo predškolskim razdobljem, pred djecu se stavljaju najveći izazovi u vidu uključivanja u svijet oko sebe, uspostavljanja odnosa s drugom djecom, raznim igrama i usvajanju novih vještina, stjecanju spoznaja i izražavanju inicijative (Kožul, 2019.). Kako bi aktivno sudjelovalo u istraživanju okoline, dijete kroz interakciju s okolinom treba osjetiti da je sposobno i uspješno. U ovoj fazi odrasli bi trebali djetetu pružiti podršku i stvarati stimulativnu okolinu, pomoći im da bolje razumiju emocionalna stanja, želje i potrebe ljudi, odnosno djece oko sebe, podučiti ih kako reagirati u pojedinim situacijama, kako na socijalno prihvatljiv način riješiti sukobe, zauzeti se za sebe i sl. (Pinter, D. 2008./2009.). Kako bi uspješno stvorili prijateljstva i funkcionirali u zajednici, potrebno je djecu upoznati sa socijalnim znanjima, kao što su norme i pravila društva kojemu pripadaju. Za dijete je također važno i dovoljno ovladati jezikom kojim se služe vršnjaci kako bi mogli sudjelovati u zajedničkim aktivnostima (Katz i McClellan, 1999., prema Ključević, 2008.).

Jurčević-Lozančić (2011.) u svom radu navodi kako postoje pokazatelji da su socijalno kompetentna djeca uspješnija u akademskim postignućima, stvaraju kvalitetnije odnose, imaju bolju komunikaciju i veće samopouzdanje, odnosno da imaju bolji sveobuhvatni razvoj na svim područjima razvoja. Ista autorica navodi čimbenike koji utječu na razvoj socijalne kompetencije kod predškolaca, a to su: vršnjaci, obitelj, simbolička igra, promjene u fizičkom okruženju, vrijeme u kojem se djeca mogu družiti, interakcija odgojitelja s djecom, te odnos roditelja i odgojitelja. Također naglašava kako je za predškolsko dijete nužno da usvoji barem minimum socijalnih vještina za uspješno prosocijalno funkcioniranje u daljnjem životu.

Autorice Kranželić i Bašić (2008.) kažu kako upravo ulaganja u poticanje socijalne kompetencije kod djece predškolske dobi, omogućavaju uspješno uključivanje djeteta u socijalnu okolinu.

1.3.2. Karakteristike socijalne kompetencije kod djece s teškoćama u razvoju

Pregledom literature i dosadašnjih spoznaja možemo doći do zaključka da su djeca s teškoćama manje, odnosno rjeđe u interakciji nego djeca tipičnog razvoja, što loše utječe na razvoj njihove socijalne kompetencije, a samim time i na prihvaćanje od strane grupe (Mikas i Roudi, 2012.).

Matić (2016.) navodi kako djeca s teškoćama u razvoju učestalije nego njihovi tipični vršnjaci pokazuju poteškoće prilikom vršnjačkih socijalnih interakcija.

Prema Škrobo i sur. (2016.) djeca s intelektualnim teškoćama, poremećajem iz spektra autizma i jezično govornim poteškoćama pokazuju odstupanja u području razvoja socijalne kompetencije, odnosno u razumijevanju svojih i tuđih osjećaja, razumijevanju socijalne okoline i socijalnih odnosa, te stavljaju naglasak na važnost jačanja socijalnih vještina i jezičnih sposobnosti kroz interakciju s drugom djecom. Atipičnost u razvoju socijalne kognicije uzrokovat će teškoće razumijevanja ljudskih odnosa, nesposobnost shvaćanja svojih, ali i tuđih osjećaja, namjera, želja i uvjerenja. Zbog navedenih razloga, djeci s teškoćama je potrebno stvarati prilike za socijalnu interakciju kroz razne intervencije kojima glavni cilj treba biti podizanje socijalne kompetencije. Važno je intervenirati u ranoj dječjoj dobi, kao što je predškolska, te u poticanje različitih razvojnih područja uključiti različite aktivnosti čija je svrha razvijanje socijalnih sposobnosti djeteta (Markušić, 2017.).

Kako bi potaknuli razvoj socijalne kompetencije, odnosno općenito socijalni razvoj djeteta s teškoćama trebali bi stvoriti sigurne, predvidive situacije u kojima će se dijete osjećati sigurno. Stvaranjem sigurnog okruženja, lakše ćemo djecu potaknuti na sudjelovanje i angažiranost u aktivnostima i interakciji s vršnjacima. Pozitivan učinak u podizanju motivacije za sudjelovanjem i stvaranjem sigurnog okruženja pokazala su i pozitivna potkrepljenja u vidu dodira rukom, osmijeha i riječi ohrabrenja, ali i usmjeravanje na trud, a ne na ishod. Pokazalo se kako je vrlo važno primijetiti i pohvaliti djetetov trud i sudjelovanje u različitim aktivnostima (Mikas i Roudi, 2012.).

1.4. Pokret i socijalna kompetencija

Kvalitetni i smisleni pokreti tijela, bilo da se radi o kretanju na satu tjelesne kulture ili nekoj sportskoj aktivnosti, doprinose razvoju pojedinih dijelova socijalne kompetencije kao što su: regulacija emocija, socijalno umijeće (sposobnost čekanja na red i dijeljenja), socijalno razumijevanje (sposobnost predviđanja tuđih reakcija) i sl. (Mikas, 2009.).

Ista autorica navodi da tjelesne aktivnosti kod djece mogu pozitivno utjecati na razvoj samopouzdanja, samostalnosti, odlučnosti, upornosti, odgovornosti, te razviti osjećaj za pružanjem pomoći.

Brojni autori motoričku aktivnost s jedne strane predstavljaju kao vrstu rehabilitacije, što nam govori da je potrebno planski raditi na poboljšanju motoričkih funkcija kod djece te tako osigurati djelovanje na sva razvojna područja, pa tako i na područje socijalne kompetencije (Beger i Teodorović, 1980.). Osim toga, kroz tjelesnu aktivnost možemo pozitivno utjecati i na regulaciju emocija, izgrađivanje odnosa, ali i povećati broj socijalnih kontakata (Bungić i Barić, 2009., prema Vitulić, 2017.). Svrhovita tjelesna aktivnost, primjerena sposobnosti i dobi djece, pobuđuje kod njih ugodne i vesele osjećaje (Mikas, 2009.). Kroz osjećaj zadovoljstva i uspjeha koji se javlja pri kretanju, pozitivno se djeluje na opću spremnost djeteta za učenje, samopouzdanje i svijest o vlastitim sposobnostima, te se povećava sposobnost kontrole ponašanja u različitim socijalnim situacijama (Kiš-Glavaš, 1996.).

2. Problem i cilj istraživanja

Cilj ovog istraživanja je utvrditi utjecaj Rehabilitacije putem pokreta na usvajanje i unaprjeđenje socijalne kompetencije predškolske djece s teškoćama u razvoju koja igra ključnu ulogu u svakodnevnom funkcioniranju.

Dobro usvojena socijalna kompetencija kod djece s teškoćama u razvoju igra važnu ulogu u stvaranju i održavanju odnosa s vršnjacima već u predškolskoj dobi, ali i u nošenju s različitim izazovima i izborima tijekom života. Zbog primjerenosti primjene motoričkih aktivnosti u radu s djecom i značajki samog Programa rehabilitacije putem pokreta koji u prvi plan stavlja važnost poticanja socijalnog kontakta, pokušat će se utjecati na razvoj i unaprjeđenje socijalne kompetencije kod sudionika ovog istraživanja.

3. Metode rada

3.1. Uzorak sudionika

Provedeno je istraživanje sa šesteročlanom skupinom predškolaca kronološke dobi 4 do 5 godina, koji posljednje dvije godine pohađaju program za motorički razvoj u sklopu obrta „Možeš ti to“. Grupu čine dvije djevojčice sa sindromom Down i četiri dječaka od kojih jedan dječak ima sindrom Down, jedan dječak ima poremećaj iz spektra autizma, jedan oštećenje sluha i jedan ima višestruko oštećenje (manji stupanj motoričkog oštećenja u kombinaciji s intelektualnim teškoćama). Prije samog provođenja istraživanja dobivena je pismena suglasnost roditelja za sudjelovanje njihove djece u istraživanju.

3.2. Program rada - seanse

SEANSA 1

Tema/cilj seanse: poticanje razvoja socijalne kompetencije - suradnja

Predviđeno vrijeme trajanja: 45min

Sredstva: glazba, čunjevi, plastični štapovi, greda, obruč, loptice, platno, košara, bojice, vrpca, crtež lopte

Pojmovi: suradnja, zajedno, par, stop, kreni, preko, unutra, ubaciti, ispod

Poticanje socijalnog kontakta

Osnovni cilj aktivnosti: poticanje socijalnog kontakta

Tijek aktivnosti:

Prilikom zagrijavanja putem zvučnika ćemo pustiti dječju pjesmicu Gummy Bear. Članovi grupe će formirati krug držeći se za ruke. Za vrijeme trajanja pjesmice djeca će se kretati u krug. U jednom trenutku ćemo zaustaviti pjesmicu i djeca će trebati stati. Kada ponovno začuju pjesmu, nastavit će se kretati. S vremena na vrijeme potrebno je promijeniti smjer kretanja.

Posredni ciljevi: poticanje praćenja uputa i održavanja pažnje, razvoj i unaprjeđivanje motoričke sposobnosti reagiranja, poticanje čekanja na red

Funkcionalna aktivnost

Osnovni cilj aktivnosti: zagrijavanje

Tijek aktivnosti:

Djecu ćemo slobodnim odabirom podijeliti u parove. Parovi će stati u polukrug držeći razmak jedni između drugih. Voditelj će demonstrirati pokret čučnja, a potom će se svaki član para okrenuti prema svom članu para i napraviti će po 5 čučnjeva. Potom će se, nakon kraće pauze, uhvatiti za ruke i napraviti po 5 čučnjeva držeći se za ruke. Kao sljedeći pokret voditelj će

demonstrirati „Jumping Jacks“ (vježba za koordinaciju u kojoj je potrebno istovremeno raširiti ruke i noge, a potom istovremeno skupiti ruke i noge). Nakon što su vidjeli pokret, članovi para se ponovno okreću jedan prema drugom i ovaj pokret izvode 5 puta.

Glavni dio seanse

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije - suradnja

Tijek aktivnosti:

Djeca su slobodnim odabirom podijeljena u parove duž startne linije koju smo prethodno obilježili. Na znak (3, 4, kreni) kreću trčati do ciljne linije koja se nalazi na drugom kraju dvorane. Prvi par koji stigne na cilj odnosi pobjedu. Kao nagradu pružamo pljesak i verbalne pohvale: „Bravoo!“ za pobjednike, ali pljeskom i pohvalom podržimo i ostalu djecu te kažemo kako ćemo se u sljedećem krugu još više potruditi. Prema procjeni koja je obavljena prije osmišljavanja aktivnosti pokazano je kako djeca ne doživljavaju poraz ili pobjedu, odnosno kako se vesele i plješću u svakom slučaju. Aktivnost ponavljamo 4 do 5 puta.

Posredni ciljevi: poticanje motoričke vještine trčanje, praćenje uputa

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije - suradnja

Tijek aktivnosti:

Djecu ponovno nasumičnim odabirom dijelimo u parove pazeći da nisu u istim parovima kao u prethodnoj aktivnosti. Po prostoru ćemo rasporediti obruče koje ćemo postaviti okomito (uz pomoć držača). Svaki par će imati zadatak provući se kroz obruč tako što se kroz prvi obruč provlači jedan član para, a drugi mu pomaže pružajući mu ruke i povlačeći ga. Na sljedećem obruču parovi mijenjaju uloge. U prostoriji su postavljena 4 obruča. Aktivnosti je gotova kada svi parovi prijeđu postavljene obruče.

Posredni ciljevi: provlačenje, usvajanje pojma ispod

Pokretna igra

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

U glavnom dijelu aktivnosti djecu ćemo slobodnim odabirom podijeliti u parove, pazeći da ne ostanu u istim parovima kao u prethodnoj aktivnosti. Svaki par će imati zadatak prijeći poligon. Dok jedan par prelazi poligon ostali parovi čekaju svoj red. Prva aktivnost u poligonu je zajedničko prelaženje visinske prepreke. Uz pomoć čunjeva i plastičnih štapova postaviti ćemo tri prepreke različitih visina (sve prepreke su niže od razine koljena djece). Zadatak je da djeca prijeđu prepreke držeći se za ruke. U drugom zadatku na tlo ćemo postaviti dva обруча jedan iza drugog. Jedan od članova para treba ući u обруч podignuti ga i dati drugom članu para koji će preko sebe spustiti обруч na tlo. Na sljedećem обручу mijenjamo uloge (član para koji je prvi ulazio u обруч sada će ući drugi). Treći zadatak je prelazak preko grede. Postavljamo dvije grede jednu iza druge. Jedan član para ima zadatak prijeći preko grede a zadatak drugog člana para je da mu pruži podršku prilikom prelaska (čuva ga za ruku). Prije druge grede članovi para mijenjaju uloge (onaj član koji je prelazio gredu sada pruža podršku). U sljedećem zadatku potrebno je zajedničkim snagama prenijeti lopticu u komadu platna s jedne strane dvorane na drugu stranu. Jedan član para će držati komad platna s jedne strane, a drugi član s druge strane. Za početak će voditelj aktivnosti ubaciti lopticu u platno. Potrebno je da djeca prebace lopticu u košaru na drugoj strani dvorane. Poligon ćemo ponoviti dva ili tri puta ovisno o brzini izvođenja.

Posredni ciljevi: poticanje čekanja na red, razvoj i unaprjeđivanje motoričke sposobnosti održavanja ravnoteže

Završni dio seanse

Osnovni cilj: relaksacija

Za završnu aktivnost djecu ćemo slobodnim odabirom podijeliti u parove, a njihov će zadatak biti bojanje. Svilenom vrpcom ćemo spojiti jednu ruku jednog člana para s jednom rukom drugog člana para. Za zadatak će trebati obojati loptu koja će biti naslikana na papiru.

Posredni ciljevi: poticanje socijalnih kompetencija- suradnja, prepoznavanje boja, poticanje razvoja fine motorike

SEANSA 2

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije - suradnja

Sredstva: lopta, košara, greda, blokovi, čunjevi, pilates lopte

Predviđeno vrijeme trajanja: 45min

Pojmovi: prijatelj, par, grupa/tim, suradnja, podrška/bodrenje, zajedno

Poticanje socijalnog kontakta

Osnovni cilj: poticanje socijalnog kontakta - upoznavanje

Tijek aktivnosti:

Ovu aktivnost ćemo započeti tako što će djeca formirati krug. Jedno dijete će stati u sredinu kruga i na uputu voditelja dodati loptu onome čije ime voditelj izgovori. Dijete kojem je dijete iz sredine kruga dodalo loptu, vraća loptu u sredinu i nastavljamo s daljnjim dodavanjem.

Kada dijete iz sredine kruga doda loptu svim članovima, mijenja mjesto s jednim djetetom iz kruga. Potom novo dijete u sredini ponavlja postupak. Kada se sva djeca izredaju aktivnost je završena.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti spretnosti ruku (bacanje, hvatanje), razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti koordinacije oko ruka

Funkcionalna aktivnost

Osnovni cilj: zagrijavanje

Tijek aktivnosti:

Djeca će stati u polukrug, a voditelj ispred njih. Svako dijete će dobiti manju loptu. Radit ćemo razgibavanje s loptom. Voditelj će izvoditi pokrete, a djeca će ponavljati. Izvodit ćemo sljedeće pokrete:

-uhvatit ćemo lopticu s obje ruke i podignuti visoko u zrak, potom ćemo ju spustiti do tla izvođeći pokret čučnja (ovu aktivnost ponoviti ćemo 5 puta)

- potom ćemo loptu držati s obje ruke iznad glave i sunožno skočiti 5 puta

- uzet ćemo loptu u lijevu ruku, podići ju iznad glave i popeti se na prse što više (što duže se zadržati na prstima)

- istu aktivnost ćemo ponoviti držeći loptu u desnoj ruci

Glavni dio seanse

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Tijek aktivnosti:

U glavnom dijelu ćemo i dalje kao glavni rekvizit koristiti loptu. Djecu ćemo nasumičnim odabirom podijeliti u parove. Svaki par će sjesti na tlo i dodavati se loptom 10 puta bacajući loptu o tlo. Potom ćemo promijeniti tehniku dodavanja, te ćemo ovaj put loptu 10 puta bacati u vis.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti spretnosti ruku (bacanje, hvatanje), razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti koordinacije oko ruka

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Tijek aktivnosti

Djecu ćemo poredati u kolonu (da sjede jedni iza drugih) ispred prvog člana kolone se nalazi košara. Zadnjem članu kolone dajemo lopticu te ju on dodaje djetetu ispred sebe, to dijete drugom djetetu i tako sve dok ne dođemo do prvog člana u koloni koji ubacuje lopticu u košaru. Ovim postupkom prebacit ćemo 5 loptica.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti spretnosti ruku (bacanje, hvatanje, gađanje), razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti koordinacije oko ruka

Pokretna igra

Osnovni cilj aktivnosti: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Tijek aktivnosti:

Potom ćemo djecu podijeliti u dvije skupine po 3 člana, tako da svaka skupina ima dva dječaka i jednu djevojčicu. Svaka grupa će stati na svoju stranu dvorane, tako da 2 člana stoje na jednom kraju dvorane, a jedan član stoji na drugom kraju dvorane. U prostoru između postaviti ćemo gredu, čunjeve i blokove. Prvo dijete na strani gdje ih se nalazi dvoje držat će loptu. Na znak voditelja dijete kreće trčati između čunjeva, prelaziti gredu i blokove te dolazeći do člana grupe na suprotnoj strani dodat će mu loptu. Potom dijete koje ima loptu trči natrag noseći ju i prelazeći preko prepreka do djeteta na drugoj strani dvorane. Zadnje dijete u grupi za cilj ima prenijeti loptu prelazeći prepreke i ubaciti ju u košaru. Istovremeno rade i jedna i druga grupa. Igra može biti natjecateljska, tako da grupa čiji se članovi prvi izmijene i ubace loptu u košaru, pobjeđuje.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđivanje motoričke vještine trčanja i motoričke sposobnosti održavanja ravnoteže

Završni dio seanse

Osnovni cilj: relaksacija

Svako dijete će dobiti pilates loptu i može se igrati i istezati s njom onako kako ono to želi.

Ukoliko dijete nema ideju što činiti s loptom, na istraživanje odnosno igru ga mogu potaknuti voditelji tako što će i oni imati svoju pilates loptu i izvoditi razne pokrete. Ukoliko je djetetu potrebna fizička podrška kako bi započeo igru, voditelj će ju pružiti.

SEANSA 3

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije - suradnja

Sredstva: stolice, konop, blokovi, loptice, košara, sapunica

Predviđeno vrijeme trajanja: 45min

Pojmovi: uhvati, baci, povuci, zajedno, suradnja, par, pogodi, boje (crvena, plava, zelena, žuta), loptica

Poticanje socijalnog kontakta

Osnovni cilj: poticanje socijalnog kontakta- suradnja

Tijek aktivnosti:

Kao uvodnu aktivnost igrat ćemo „lanac“. Jedno dijete je lovac i lovi drugu djecu. Kada ulovi jedno dijete, hvataju se za ruku i držeći se love drugu djecu. Svako dijete koje ulove pridružuje se lancu. Ovu aktivnost ćemo izvesti dva puta mijenjajući početno dijete koje lovi.

Posredni ciljevi: poboljšanje motoričke vještine trčanja

Funkcionalna aktivnost

Osnovni cilj: zagrijavanje

Tijek aktivnosti:

Djeca stoje u polukrugu a ispred njih je voditelj. Voditelj prozove jedno dijete koje treba stati pored njega. Potom njih dvoje izvode pokret, a ostala djeca trebaju ponoviti. Za svaki pokret voditelj proziva novo dijete da stane pored njega. Budući da je u grupi šestero djece izvodit će se sljedećih 6 pokreta: 5 rotacija ruku u ramenom zglobu prema naprijed, 5 rotacija ruku u ramenom zglobu prema natrag, 5 čučnjeva, 5 sekundi stajanja na lijevoj nozi, 5 sekundi stajanja na desnoj nozi i 5 sunožnih skokova . Ukoliko je pojedinom djetetu potrebna fizička podrška voditelj će ju pružiti.

Glavni dio seanse

U glavnom dijelu seanse dvoranu ćemo podijeliti na 3 dijela, a djecu u 3 para pazeći da dvije djevojčice ne čine jedan par. Provodimo sljedeće aktivnosti:

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Tijek aktivnosti:

Na prvom dijelu dvorane postaviti ćemo stolice bez naslona (naopako okrenute, tako da su „noge“ stolice u zraku a podloga za sjesti se nalazi na tlu). Za jednu „nogu“ stolice vezan je

dugački konop. Tako ćemo postaviti 3 stolice, jednu do druge, svaka vezana posebnim konopom. Nasuprot njih trakom u boji ćemo povući ravnu liniju. Par koji bude radio na ovom dijelu dvorane, za cilj će imati zajedničkim snagama povlačiti konop i dovući stolicu do trake na tlu.

Posredni ciljevi: poboljšanje motoričke vještine povlačenja, poboljšanje/razvijanje snage

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Na drugom dijelu dvorane nalazit će se dvije košare. Jedna će košara biti puna loptica, a druga prazna. Par koji se bude nalazio na ovom dijelu dvorane za cilj će imati premjestiti kuglice iz jedne u drugu košaru tako da jedan od članova vadi kuglicu iz košare, dodaje drugom članu, a on ju ubacuje u praznu košaru. Budući da su kuglice različitih boja, ovdje ćemo kao zadatak ubaciti i imenovanje kuglice koju dijete uzme iz korpe. Jednu boju loptice imenuje jedan član para, potom drugi član imenuje drugu lopticu i tako naizmjenično.

Posredni ciljevi: poboljšanje motoričkih vještina bacanja, hvatanja i gađanja, usvajanje boja

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Na trećem dijelu dvorane nalazit će se blokovi koji će biti razbacani po dvorani. Zadatak za par koji se nalazi na ovom dijelu dvorane bit će zajedničkim snagama složiti toranj od blokova. Blokove mogu nositi zajedno ili da jedan član para dodaje drugom članu koji će slagati blokove, pa nakon nekog vremena mogu zamijeniti uloge.

Posredni ciljevi: poboljšanje preciznosti

*Kada svaki par odradi svoj zadatak, prelaze na sljedeći (u smjeru kazaljke na sat). Aktivnost je gotova kada svi parovi prođu sve zadatke.

Pokretna igra

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Djecu ćemo podijeliti u parove. Svaki par će na startnoj liniji dobiti po 3 bloka. Zadatak će biti zajedničkim snagama (jedan blok moraju prenositi oba člana para i vratiti se po drugi)

prenijeti jedan po jedan blok na drugu stranu dvorane i složiti ih u toranj (jedan na drugi). Par koji uspješno zajedno prenese blokove i složi toranj odnosi pobjedu.

Posredni ciljevi: poboljšanje motoričke vještine trčanje, poboljšanje motoričke sposobnosti spretnost ruku, poticanje praćenja uputa

Završni dio seanse

Osnovni cilj: relaksacija

Tijek aktivnosti:

U završnom dijelu seanse djecu ćemo posjesti u krug. Naizmjenično ćemo im dati sapunicu za puhanje balončića. Jedno dijete će puhati s naglaskom da balončići ostaju unutar kruga, a ostali sjedeći loviti balončiće.

Posredni ciljevi: poticanje čekanja na red, razvoj i unaprjeđenje puhanja

SEANSA 4

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- čekanje na red

Sredstva: glazba, ljestve, greda, čunjevi, obruč, loptice, košara, slova

Predviđeno vrijeme trajanja: 45min

Pojmovi: suradnja, zajedno, čekanje, tim/grupa, podrška

Poticanje socijalnog kontakta

Osnovni cilj: poticanje socijalnog kontakta- suradnja

Tijek aktivnosti:

U uvodnoj aktivnosti djeca će se držati za ruke formirajući krug. Pustit ćemo dječju pjesmicu „Zum zum zum“ da svira u pozadini. Kada zaustavimo pjesmu voditelj će reći jedno ime i

dijete čije je ime izgovorio treba čučnuti ne puštajući ruke od druge djece. S vremenom treba promijeniti smjer kretanja kruga.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti reagiranja, razvoj i unaprjeđenje orijentacije u prostoru

Funkcionalna aktivnost

Osnovni cilj: zagrijavanje

Tijek aktivnosti:

Ugasiti ćemo svjetlo u dvorani i upaliti lasere koji proizvode raznobojne točkice. Voditelj će pomjerati laser (a time će se pomjerati i točkice) lijevo, desno, gore, dolje, a djeca će ih „hvatati“ po dvorani.

Glavni dio seanse

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- čekanje na red

Tijek aktivnosti:

U glavnom dijelu seanse postavljamo poligon. Djeca sjede na klupici na početku poligona i čekaju svoj red. Poligon se sastoji od ljestvi za skokove, grede za vježbanje ravnoteže, čunjeva između kojih treba trčati i obruča u koji treba ući, uzeti jednu lopticu i ubaciti je u košaru čime vježbamo gađanje. Kada ubace lopticu u košaru dobiju jedan papir na kojem je bojom napisano slovo. Uzimaju taj papir te se prelazeći poligon vraćaju natrag. Pored klupice se na zidu nalaze mali papirići koji su obojani različitim bojama kao i slova na drugom papiru. Potrebno je odrediti boju slova koje su dobili, upariti ga s bojom papirića na zidu i tu ga zalijepiti. Potom dijete sjeda na klupicu, a dalje ide sljedeće dijete. Djeca se izmjenjuju sve dok ima slova. Kada zalijepe sva slova dobit ćemo rečenicu, odnosno naziv obrta, „Možeš ti to“.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričkih vještina skakanja i trčanja, usvajanje prostornih odnosa, gađanje, prepoznavanje boja i slova

Pokretna igra:

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Tijek aktivnosti:

Djecu ćemo podijeliti u parove. Svaki par će dobiti dvije loptice različite boje i stati na svoju startnu liniju. Na drugom kraju dvorane svaki par će imati postavljena dva obruča koji bojom odgovaraju lopticama koje je par dobio. Na znak voditelja jedan od članova od sva tri para trči prema obruču noseći jednu lopticu koju moraju staviti u bojom odgovarajući obruč i brzo se vratiti natrag. Po povratku trebaju dati 5 drugom članu para koji potom može krenuti trčati noseći svoju lopticu. Par koji prvi smjeti loptice u odgovarajuće obruče je pobijedio.

Posredni ciljevi: uparivanje boja, poboljšanje motoričke vještine trčanja, praćenje uputa, poboljšanje pažnje i koncentracije, poticanje čekanja na red

Završni dio seanse:

Osnovni cilj: relaksacija

Tijek aktivnosti:

Za završnu aktivnost ugazit ćemo svjetla u dvorani tako da dobijemo potpuni mrak. Djeca sjede u polukrugu. Budući da u dvorani imamo lampu koja kada ju usmjerimo prema zidu prikazuje raznobojne točkice, koristiti ćemo ju za opuštanje djece. Dozvolit ćemo djeci da naizmjenično koriste lampu i usmjeravaju točkice gdje oni žele (na plafon, po zidu, po drugoj djeci, po tlu i sl.).

Posredni ciljevi: poticanje čekanja na red

SEANSA 5

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije

Sredstva: glazba, sličice, zastavice, jastučići, ljepilo, ljestve, greda, kutija

Predviđeno vrijeme trajanja: 45min

Pojmovi: prijatelj, čekanje, podrška

Poticanje socijalnog kontakta

Osnovni cilj: poticanje socijalnog kontakta

Sudionici se uz glazbu slobodno kreću prostorom, a na prestanak glazbe trebaju čučnuti i zatvoriti oči. Voditelj tada pristupa nekom od djece i skriva ga iza zastora. Ponovno pustimo glazbu i djeca se nastavljaju kretati. Kada zaustavimo glazbu djeca moraju utvrditi tko nedostaje. Budući da djeca u skupini nisu verbalna, ponudit ćemo im fotografije sve djece iz skupine koje ćemo zalijepiti na središnji zid u dvorani, kako bi mogli pokazati tko nedostaje.

Posredni ciljevi: unaprjeđenje motoričke sposobnosti reagiranja, poticanje pažnje i koncentracije

Funkcionalna aktivnost

Osnovni cilj: zagrijavanje

Tijek aktivnosti:

Djeca su slobodnim odabirom voditelja podijeljena u parove. Parovi trebaju stati u kolonu jedni iza drugih (dakle dvije kolone, jedan član para u jednoj drugi u drugoj koloni). Voditelj stoji ispred kolona te izvodi kružni pokret glavom u jednu stranu, a prvi par u koloni ponavlja aktivnost dok ostali čekaju svoj red. Nakon 5 krugova u jednu stranu, par koji je izvodio aktivnost odlazi na kraj kolone i čeka svoj red. Voditelj izvodi drugu aktivnost (kružni pokret glavom u drugu stranu) a par koji je na čelu kolone ponavlja za voditeljem. Nakon 5 kružnih pokreta, par koji je izvodio pokret odlazi na kraj kolone a sljedeći par ponavlja za voditeljem

pokrete naprijed nazad. Parovi se izmjenjuju, a voditelj mijenja aktivnosti. (Rotira desnu ruku naprijed, potom lijevu, potom obje, poskače sunožno 5 puta). .

Glavni dio seanse

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- čekanje na red

Sudionici su podijeljeni u grupe od 3 člana. Svaka grupa na startnoj liniji ima zastavice. Cilj je prenijeti sve zastavice na drugi kraj dvorane prelazeći preko postavljenih prepreka. Svaki član grupe može prenijeti jednu zastavicu. Od startne linije do cilja dijete treba prijeći preko postavljenih jastučića na tlu, preko ljepljivom obilježenog putića (cik-cak), preko ljestvi koje treba prijeći skakanjem te na kraju preko grede. Potrebno je zabiti zastavicu u kutiju na cilju i nazad se vratiti preko prepreka kako bi sljedeći član mogao krenuti.

Posredni cilj: razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti ravnoteže, poticanje i unaprjeđenje prostorne orijentacije, razvoj i unaprjeđenje motoričke vještine skakanja

Pokretna igra

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- čekanje na red

Tijek aktivnosti:

Za ovu aktivnost ćemo iskoristiti mini semafor koji posjedujemo u dvorani. Djeci ćemo prije početka aktivnosti objasniti da crvena boja (na semaforu) znači stop i da, kada se ona upali, tada trebaju stati, a da zelena boja znači kreni i kada se ona upali tada se tada smiju kretati po dvorani. Osim što na crveno moraju stati, moraju i sjesti te čekati da se upali zeleno svjetlo. Na zeleno svjetlo se mogu slobodno kretati po dvorani.

Posredni ciljevi: praćenje uputa, unaprjeđenje motoričke vještine trčanja, poznavanje boja

Završni dio seanse

Osnovni cilj: relaksacija

Ležeći na leđima jedan po jedan sudionik izvodi pokret (podizanje jedne ruke, dvije, podizanje nogu i sl.) a ostali članovi ponavljaju pokrete te kada dođe red na njih, oni izvode pokret.

Posredni ciljevi: poticanje i unaprjeđivanje imitacije, poticanje čekanja, usvajanje i unaprjeđenje sheme tijela

SEANSA 6

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- imitacija

Sredstva: glazba, kocka sa sličicama životinja, ljestve, obruči

Predviđeno vrijeme trajanja: 45min

Pojmovi: pratiti, ponoviti

Poticanje socijalnog kontakta

Osnovni cilj: poticanje socijalnog kontakta

Djecu ćemo slobodnim odabirom voditelja podijeliti u dvije grupe po tri člana. Zadatak je da se članovi obje skupine (svaka skupina za sebe) drže za ruke formirajući krug i uz zvuk dječje pjesmice „Nije lako bubamarcu“ okreću u jednu stranu. Na prestanak glazbe članovi obje grupe se trebaju spojiti i formirati jedan zajednički krug. Na kretanje pjesmice, opet se dijele u grupe po troje i nastavljaju se kružno kretati ali u drugom smjeru.

Funkcionalna aktivnost

Osnovni cilj: zagrijavanje

Tijek aktivnosti:

Djeca će stati u polukrug gledajući u voditelja koji će stajati ispred njih. Voditelj će pokazivati pokrete koje djeca trebaju ponoviti. Krenut ćemo s polaganim i malim pokretima

podizanja koljena od tla, a potom ubrzavati i povećavati opseg pokreta („vojni hod“), potom ponovno usporavati. Voditelj pokrete prati verbalnim uputama (polako, brže).

Glavni dio seanse

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- imitacija

Napravit ćemo kocku na čijim će se stranama nalaziti majmun, puž, gusjenica, zec, ptica i jež. Djeca će u formaciji polukruga stati na startnu liniju (na početak dvorane), a jedno dijete će stati ispred i baciti kockicu. Na koju životinju se kockica zaustavi, kretanje te životinje je potrebno imitirati do drugog kraja dvorane. Pa će se djeca imitirajući majmuna kretati četveronoške (na dlanovima i stopalima), imitirajući puža će puzati, dok gusjenica podrazumijeva puzanje u koloni (djeca će stati u puzajućem položaju jedni iza drugih i staviti ruke na noge člana ispred sebe te se tako kretati do cilja). Ukoliko se kockica zaustavi na sličici zeca potrebno je skakati do cilja, na sličicu ptice trčimo od starta do cilja raširenih ruku koja predstavljaju krila, te na sličicu ježa djeca se kotrljaju ispravljenih ruku i nogu.

Prije početka igre voditelji će svakom djetetu pokazati sličicu određene životinje, a potom demonstrirati način na koji se trebaju kretati kada se kocka zaustavi na nekoj od njih (npr. pokazat će sličicu majmuna i potom demonstrirati traženo kretanje). Nakon što upozna djecu sa svim sličicama i kretnjama započet ćemo s igrom. Kada dijete baci kocku i ona se zaustavi na npr. sličici majmuna, voditelj će još jednom demonstrirati pokrete majmuna i tražiti da djeca ponove za njim.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđivanje motoričkih vještina puzanja, skakanja i trčanja

Pokretna igra

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- imitacija

Tijek aktivnosti:

Potom ćemo podijeliti dvoranu na tri dijela, na svakom dijelu će se nalaziti po dvoje djece. U jedan dio ćemo postaviti četiri obruča, jedan iza drugog, u drugi dio dvorane ćemo postaviti ljestve i u trećem dijelu će se nalaziti jedan voditelj. Zadatak na dijelu dvorane gdje su postavljeni obruči biti će ponoviti pokrete (prelaženje obruča) koje će izvesti voditelj. U

prvom krugu voditelj će sunožno skakati preko obruča, u drugom krugu će ići pored obruča (paralelno) zaustavljajući se pored svakog i stajući lijevom nogom u svaki, te će u trećem krugu ući i čučnuti unutar svakog obruča. I u drugom zadatku će trebati ponoviti pokrete kojima voditelj prelazi ljestve (na isti način kao i obruče). U trećem dijelu dvorane voditelj će izvoditi pokrete (sjesti, leći, stajati na jednoj nozi, podignuti ruke, raširiti ruke, dodirnuti glavu i sl.) a djeca će za zadatak trebati ponoviti viđene pokrete.

Posredni ciljevi: unaprjeđivanje motoričkih vještina (skakanje, poskakivanje), praćenje uputa

Završni dio seanse

Osnovni cilj: relaksacija

Tijek aktivnosti:

Kao završni dio seanse odradit ćemo istežanje. Djeca će stati u polukrug a voditelj ispred njih.

Voditelj će pokazivati pokrete i verbalno ih opisivati. Izvodit ćemo sljedeće vježbice:

-idemo gore, na prstiče, visoko, visoko podižući se na prste i pružajući ruke visoko

- idemo dolje, čučnite, dolje, dolje

- idemo desno (radimo pokret rukama prema desno)

- idemo lijevo (radimo pokret rukama prema lijevo)

- sjednemo i rukama idemo dohvatiti prstiče

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđivanje shvaćanja sheme tijela i prostorne orijentacije, poticanje i unaprjeđivanje imitacije

SEANSA 7

Tema/cilj seanse: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Predviđeno vrijeme trajanja: 45min

Sredstva: strunjače, čunjevi, loptice, lopte, vrpce, košare

Pojmovi: suradnja, zajedno, par, grupa

Poticanje socijalnog kontakta

Osnovni cilj aktivnosti: poticanje socijalnog kontakta- suradnja

Tijek aktivnosti:

Djeca su slobodnim odabirom voditelja podijeljena u parove i svaki par ima svoju loptu. Za početak će stati tako što će jedno drugom biti okrenuti leđima. Jedan član para će imati loptu koju treba uručiti drugom članu para rotirajući se s lijeve ili desne strane. Potom ponavljamo istu aktivnost ali članovi para sjede. U sljedećoj aktivnosti članovi para ponovno stoje jedno drugom okrenuti leđima i raširenih nogu. Ovaj put za zadatak imaju uručiti jedno drugom loptu provlačući ju kroz noge.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti spretnosti ruku, razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti koordinacije oko ruka

Funkcionalna aktivnost

Osnovni cilj: zagrijavanje

Tijek aktivnosti:

Djeca stoje jedni pored drugih, međusobno razmaknuti po 1m. Svako dijete ima svoju loptu, a ispred njih je voditelj s loptom. Voditelj izvodi i verbalizira sljedeće aktivnosti, a djeca ih trebaju ponavljati:

- Stavite jednu nogu na loptu
- Sada stavite drugu nogu na loptu
- Čučnite i kotrljajte loptu po tlu iz jedne u drugu ruku

- Dignite loptu iznad glave i vrtite se
- Sjedite na tlo i pokušajte kružiti loptom oko sebe gurajući je po tlu

Glavni dio seanse

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Tijek aktivnosti:

Djecu ćemo slobodnim odabirom podijeliti u dvije skupine po tri člana. Svaka grupa će dobiti po dvije strunjače koje će biti spojene jedna s drugom (kraj jedne s krajem druge) i predstavljat će put. Na početku strunjače postaviti ćemo 3 loptice, a na kraju 3 čunja („kapice“). Jedno dijete će leći na početak strunjače (tako da su mu loptice s lijeve strane), drugo dijete će ležati na sredini (na mjestu gdje se dvije strunjače dodiruju), a treće dijete će ležati bliže kraju strunjače (tako da su čunjevi oko 1m udaljenosti od njega). Sva djeca leže okomito u odnosu na strunjaču. Djecu u drugoj skupini također postavimo kao što je opisano. Na znak voditelja dijete koje leži do loptica uzima jednu lopticu te rotirajući se (kao „palačinka“) dolazi do djeteta koje se nalazi na sredini, daje mu lopticu, te se rotirajući vraća na svoje mjesto. Dijete koje je preuzelo lopticu, rotira se prema trećem djetetu, djetetu koje je najbliže čunjevima, uručuje mu lopticu i rotirajući se vraća na svoje mjesto. Treće, ujedno i zadnje dijete, uzima lopticu od prethodnog i kotrljajući se odnosi lopticu do čunja te ju na njega postavlja. Rotirajući se vraća na svoje mjesto. Nakon što se treće dijete vrati na svoje mjesto, prvo dijete uzima drugu lopticu i ponavljaju postupak sve dok ne prenesu sve loptice. Isti postupak, istovremeno, izvodi i druga grupa. Ukoliko netko od djece ima poteškoće s rotacijom, pružit ćemo mu fizičku podršku tako što ćemo leći nasuprot njega, uhvatiti ga za ruke (naše i njegove ruke su iznad glave) držeći lopticu zajedno zarotirat ćemo se.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđivanje sposobnosti rotacije tijela, razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti koordinacije oko ruka

Pokretna igra

Osnovni cilj: Poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Djeca su slobodnim odabirom voditelja podijeljena u parove. Nogu jednog djeteta, vezat ćemo svilenom vrpcom za nogu drugog djeteta (lijevu nogu jednog za desnu nogu drugog). Po prostoriji ćemo prosuti šarene loptice. Svaki par će imati svoju košaru koju ćemo označiti vrpcom koja će bojom odgovarati vrpcom kojom su im spojene noge (roza, plava i žuta vrpca). Zadatak svakog para je da se kreće po prostoriji i skuplja jednu po jednu lopticu ubacujući ih u svoju košaru.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti koordinacije, razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti koordinacije oko ruka

Završni dio seanse

Osnovni cilj aktivnosti: opuštanje

Tijek aktivnosti:

Djeca sjede ispruženih nogu na podu formirajući krug. Jednom djetetu dajemo loptu, a on ju kotrlja po nogama do stopala i vraća natrag. Potom daje loptu djetetu do sebe, legne i odmara dok lopta ne dođe do njega.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti spretnosti ruku

SEANSA 8

Tema/cilj seanse: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Predviđeno vrijeme trajanja: 45min

Sredstva: čunjevi, lopta, balon, štapovi, košara, stolice

Pojmovi: suradnja, zajedno, čekaj, kreni, grupa, par

Poticanje socijalnog kontakta

Osnovni cilj aktivnosti: poticanje socijalnog kontakta

Tijek aktivnosti:

Djeca će držeći se za ruke formirati krug. Voditelji kreću s pjevanjem pjesmice: „Širi širi, veseli peškiri, bosa ja, bosa ti, čučni (kažu ime jednog člana grupe npr. Marta) ti!“

Dijete čije je ime izgovoreno treba čučnuti. Ustaje se i nastavlja se kretati držeći se za ruke, a voditelji nastavljaju pjevati i prozivati sljedeće ime. Aktivnost se izvodi dok voditelji ne prozovu svako dijete.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričke vještine čučnja

Funkcionalna aktivnost

Osnovni cilj: zagrijavanje

Tijek aktivnosti:

Djeca su slobodnim odabirom voditelja podijeljena u dvije skupine po tri člana. Ispred svake skupine postavljena su po četiri čunja (jedan iza drugog) koja su međusobno razmaknuta oko 1m. Djeca trebaju proći između čunjeva na sljedeći način:

- Hodajući između čunjeva
- Trčeći između čunjeva
- Pužući između čunjeva
- Krećući se četveronoške

Voditelj objašnjava djeci na koji način je potrebno proći između čunjeva, te verbalno pojašnjenje potkrepljuje demonstriranjem pokreta. Poznajući članove grupe u ovom zadatku će im svima biti potrebno fizičko i verbalno usmjeravanje u prolaženju između čunjeva. Kada prijeđu čunjeve na jedan način, odlaze na kraj kolone i čekaju svoj red.

Glavni dio seanse

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Tijek aktivnosti:

Djeca su slobodnim odabirom voditelja podijeljena u parove. Svaki par dobit će svoju loptu. Duž dvorane u ravnu liniju smo postavili male stolice. Članovi para se trebaju uhvatiti za ruke tako da dlanovima zajedno drže loptu koju trebaju prenijeti na drugi kraj dvorane tako da se jedan član para kreće s jedne strane stolica, a drugi član s druge strane stolica. Odnosno da su stolice između njih kako bi održavali razmak jedno između drugog. Na kraju stolica se nalazi košara u koju je potrebno ubaciti loptu.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti koordinacije, razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti ravnoteže

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Tijek aktivnosti:

Djeca su slobodnim odabirom voditelja podijeljena u parove. Svaki par je dobio po jedan balon. Članovi para se trebaju zagrliti tako što će svojim trbuščićima držati balon i tako ga prenijeti s jednog kraja dvorane na drugi. Aktivnost ćemo ponoviti 3 puta.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti koordinacije, razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti ravnoteže

Pokretna igra

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Tijek aktivnosti:

Promijeniti ćemo članove parova i napraviti nove (slobodnim odabiru voditelja). Svaki par će stati na svoj dio dvorane (dvorana je uzdužno podijeljena na tri dijela). Članovi para stat će jedan nasuprot drugog, gledajući se u lice, te uzeti štapove koji se nalaze između njih na tlu tako što će jednom rukom uzeti jedan štap za jedan kraj, a drugom rukom će uzeti drugi štap za jedan kraj. Na 2m udaljenosti se nalazi košara, a ispred nje se nalazi druga lopta. Svaki par za zadatak ima prenijeti loptu držeći je štapovima, pazeći da ne padne na tlo, ubaciti je u košaru, potom uzeti drugu loptu koja se nalazi ispred košare i na isti način i nju prenijeti do kraja dvorane na kojem se nalazi druga košara. Napominjem kako parovi prvo trebaju pravilno uzeti štapove, a voditelj stavlja i prvu i drugu loptu koju djeca prenose između štapova. Aktivnost ćemo ponoviti 3 puta. Ukoliko se dogodi da u putu do košare djeci ispadne lopta, vratit ćemo ih na početak. Međutim ukoliko ih je potrebno vraćati više od tri puta omogućit ćemo im da nastave od mjesta na kojem je lopta ispala, kako ne bi došlo do pada motivacije i odustajanja od aktivnosti. Ukoliko je potrebno pružit ćemo im fizičku podršku (npr. čuvajući štapove zajedno s jednim od članova para).

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti koordinacije, razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti ravnoteže, razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti spretnosti ruku

Završni dio seanse

Osnovni cilj: relaksacija

Tijek aktivnosti:

U završnom dijelu seanse djecu ćemo posjesti u krug. Naizmjenično ćemo im dati sapunicu za puhanje balončića. Jedno dijete će puhati s naglaskom da balončići ostaju unutar kruga, a ostali sjedeći loviti balončiće.

Posredni ciljevi: poticanje čekanja na red, razvoj i unaprjeđenje puhanja

SEANSA 9

Tema/cilj seanse: poticanje socijalne kompetencije- imitacija

Predviđeno vrijeme trajanja: 45min

Sredstva: bubanj, zvučnik

Pojmovi: ponovi, prati, čekaj, grupa, suradnja

Poticanje socijalnog kontakta

Osnovni cilj aktivnosti: poticanje socijalnog kontakta- usmjerenost na druge

Tijek aktivnosti:

Djeca sjede u krugu. Bubanj se nalazi kod voditelja. On proizvodi neki zvuk i dodaje bubanj djetetu desno od sebe. Dijete za zadatak ima ponoviti imitirani zvuk, a potom dodati bubanj djetetu pored sebe. Bubanj ide od djeteta do djeteta i svako dijete ima zadatak ponoviti zvuk koji je voditelj proizveo. Kada bubanj opet dođe do voditelja, on ga daje djetetu desno od sebe koje za zadatak ima proizvesti neki zvuk. Bubanj opet šaljemo u krug sa zadatkom ponavljanja imitiranog zvuka. Aktivnost je gotova kada svako dijete proizvede svoj zvuk.

Posredni ciljevi: poticanje praćenja uputa i održavanja pažnje, razvoj i unaprjeđivanje motoričke sposobnosti reagiranja, poticanje čekanja na red, razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti ritmiziranja

Funkcionalna aktivnost

Osnovni cilj aktivnosti: zagrijavanje

Tijek aktivnosti:

Djeca stoje u polukrugu, a voditelj je ispred njih. Voditelj izvodi zagrijavanje/razgibavanje proizvodeći zvuk, a djeca ponavljaju za njim. Vježbe koje voditelj izvodi su:

- Ruke iznad glave i pljesnuti, 5 puta
- Ruke ispod razine koljena i pljesnuti, pet puta
- Stupnjevanje nogama proizvodeći zvuk, 4 koraka

- Raširiti noge u širini ramena te pljesnuti dva puta iznad glave, dva puta ispod razine koljena

Svaku vježbu ćemo ponoviti tri puta

Glavni dio seanse

Osnovni cilj aktivnosti: poticanje socijalne kompetencije- imitacija

Tijek aktivnosti:

Djeca stoje u koloni, voditelj na čelu izvodi neki pokret (pljesak, pokreti prstima, lupanje nogama, tapšanje nekog dijela tijela) djetetu koji je iza njega, potom to dijete izvodi pokret djetetu iza sebe dok ne dođemo do zadnjeg djeteta koje također izvodi prikazani pokret. Cilj je da dijete koje je zadnje u koloni izvede pokret koji je voditelj pokazao/ izveo, odnosno da svako dijete točno imitira pokret.

Posredni ciljevi: poticanje praćenja uputa i održavanja pažnje, razvoj i unaprjeđivanje motoričke sposobnosti reagiranja, poticanje čekanja na red, razvoj i unaprjeđenje suradnje

Osnovni cilj aktivnosti: poticanje socijalne kompetencije- imitacija

Djeca trče po prostoru na znak voditelja „stop“ stanu i pažnju usmjeravaju na voditelja koji izvodi i verbalizira sljedeće pokrete:

- Ruke iznad glave, visoko
- Rukama dodirnite stopala
- Dodirnite svoj nos
- Dodirnite svoja koljena
- Dodirnite dvoju glavu
- Dodirnite svoj stomak
- Raširite ruke
- Napravite okret

Potom odbrojava „3,2,1 kreni“ a djeca nastavljaju trčati po dvorani. Na znak „stop“ staju i ponavljamo prethodno opisane pokrete.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje sheme tijela, razvoj i unaprjeđenje motoričke vještine trčanja, poticanje praćenja uputa i održavanja pažnje, razvoj i unaprjeđivanje motoričke sposobnosti reagiranja, poticanje čekanja na red

Pokretna igra

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- imitacija

Tijek aktivnosti:

Aktivnost ćemo započeti tako što će svi članovi grupe stajati u polukrugu, a jedno dijete će stajati ispred njih zajedno s voditeljem. Pustit ćemo pjesmicu hoki poki i prateći voditelja i dijete ispred polukruga svi ponavljati njihove pokrete. Djeca ispred polukruga će se izmjenjivati.

Posredni ciljevi: poticanje kreativnog izražavanja pokreta (ples), poticanje praćenja uputa

Završni dio seanse

Osnovni cilj aktivnosti: opuštanje

Tijek aktivnosti:

Po dvorani ćemo postaviti strunjače i u pozadini pustiti pjesmicu „Blistaj blistaj“. Djeca po želji leže ili sjede na strunjačama i opuštau se uz pjesmicu.

SEANSA 10

Tema/cilj seanse: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Predviđeno vrijeme trajanja: 45min

Sredstva: strunjače, košare, lopte, konop, papir sa znamenkama, obruč

Pojmovi: suradnja, zajedno, čekaj, kreni, grupa, par

Poticanje socijalnog kontakta

Osnovni cilj: poticanje socijalnog kontakta- suradnja

Tijek aktivnosti:

Kao uvodnu aktivnost igrat ćemo „lanac“. Jedno dijete je lovac i lovi drugu djecu. Kada ulovi jedno dijete, hvataju se za ruku i držeći se love drugu djecu. Svako dijete koje ulove pridružuje se lancu. Ovu aktivnost ćemo izvesti dva puta mijenjajući početno dijete koje lovi. Za ovu aktivnost predviđeno je trajanje od 10min.

Posredni ciljevi: poboljšanje motoričke vještine trčanja

Funkcionalna aktivnost

Osnovni cilj aktivnosti: zagrijavanje

Tijek aktivnosti:

Djeca stoje u polukrugu jedni do drugih prateći pokrete voditelja koji se nalazi ispred njih.

Voditelj izvodi i verbalizira sljedeće pokrete:

- Ruke iznad glave, visoko
- Rukama dodirnite stopala
- Dodirnite svoj nos
- Dodirnite svoja koljena
- Dodirnite svoju glavu
- Dodirnite svoj stomak

Glavni dio seanse

Osnovni cilj aktivnosti: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Tijek aktivnosti:

Djeca su slobodnim odabirom voditelja podijeljena u parove. Svaki par ima svoju strunjaču, iznad nje košaru, a ispod nje četiri lopte. Jedan od članova para treba leći na strunjaču tako što su mu noge usmjerene prema loptama, a glava prema košari. Drugi član para stavlja loptu između nogu u području između koljena i skočnog zgloba. Zadatak djeteta koje leži je podignuti loptu nogama, uzeti ju u ruke i ubaciti u košaru iznad glave. Kada ubaci sve lopte, djeca mijenjaju uloge.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti koordinacije, razvoj i unaprjeđenje motoričkih sposobnosti nogu i ruku.

Osnovni cilj aktivnosti: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Tijek aktivnosti:

Djeca su slobodnim odabirom voditelja podijeljena u parove. Svaki par ima svoju strunjaču. Na jednom kraju strunjače se nalazi košara s lopticama, a na drugom kraju se nalazi prazna košara. Članovi para će leći na strunjaču tako da se košara s lopticama nalazi iznad glave jednog člana, a prazna košara iznad glave drugog člana para. Član para koji leži ispod košare s lopticama treba uzeti jednu lopticu, podignuti se u sjedeći položaj i dati lopticu drugom članu para koji se iz sjedećeg položaja vraća u ležeći i ubacuje lopticu u košaru. Zadatak se izvodi dok ne prebace sve loptice iz jedne u drugu košaru.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje koordinacije, razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti spretnosti ruku

Pokretna igra

Osnovni cilj aktivnosti: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Tijek aktivnosti:

Djeca su podijeljena u dvije skupine po tri člana slobodnim odabirom voditelja. Na početku dvorane postavljene su znamenke 2,3,4 i 5. Nasuprot njih, u sredini dvorane su postavljene četiri košare. Za ručku svake košare zavezan je konop. Nasuprot košara, na kraju dvorane, nalaze se loptice u obručima (u jednom obruču se nalaze dvije loptice, u obruču do njega tri loptice, u sljedećem četiri i u krajnjem obruču se nalazi pet loptica). Troje djece se nalazi ispred košare, staju jedno iza drugog i uzimaju konop. Druga skupina djece od tri člana staje u kolonu tako da se jedan član nalazi ispred košare, drugi iza njega (na udaljenosti od 1m) i treći ispred loptica. Dijete koje se nalazi ispred loptica uzima lopticu i dodaje ju djetetu iza sebe koje, lopticu dodaje djetetu ispred košare. Dijete ispred košare ubacuje lopticu u košaru, a voditelj verbalizira jedan i pokazuje jedan prst. Potom na isti način djeca u košaru prenesu i drugu lopticu, a voditelj verbalizira dva i pokazuje dva prsta. Kada su dvije loptice u košari, djeca koja drže konop, povlače konop kako bi košaru privukli na početak dvorane i spojili je sa znamenkom broja dva. Postupak se ponavlja za svaku košaru.

*Ukoliko je potrebno, voditelj pruža djecu podršku prilikom spajanja količine i znamenke tako što im ponudi znamenku broja dva i znamenku broja tri. Prvo pokaže znamenku broja dva i verbalizira „dva“ te pokaže dva prsta, a potom pokaže znamenku broja 3, verbalizira „tri“ i pokaže tri prsta. Priđe djeci zajedno s njima broji loptice u košari „Jedan, dva. Dakle u košari su dvije loptice. Koji je broj dva?“ ponovno pokazujući na znamenke.

Posredni ciljevi: poticanje čekanja, razvoj i unaprjeđenje motoričkih sposobnosti ruku, usvajanje pojma količine i povezivanje količine sa znamenkom

Završni dio seanse

Osnovni cilj aktivnosti: opuštanje

Tijek aktivnosti:

Djeca sjede jedno do drugog držeći se za ruke. U pozadini ćemo pustiti pjesmicu „Tiho tiho pada“. Držeći se za ruke, djeca se lagano ljuljaju.

SEANSA 11

Tema/cilj seanse: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Predviđeno vrijeme trajanja: 45min

Sredstva: obruči, greda, košara, loptice, zvučnik, kocke

Pojmovi: suradnja, zajedno, čekaj, kreni, par, grupa

Poticanje socijalnog kontakta

Osnovni cilj aktivnosti: poticanje socijalnog kontakta

Tijek aktivnosti:

Na tlu su postavljena tri obruča. Djeca su slobodnim odabirom voditelja podijeljena u parove. Pustit ćemo dječju pjesmicu „Gummy Bear“. Za vrijeme trajanja pjesmice, parovi se trebaju kretati po prostoru držeći se za ruke. Kada se glazba zaustavi parovi trebaju zajedno, držeći se za ruke, ući u obruč. Ukoliko se djeca kreću u krug, potrebno je mijenjati smjer kretanja.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričke vještine trčanja, poticanje praćenja uputa i održavanja pažnje, razvoj i unaprjeđivanje motoričke sposobnosti reagiranja

Funkcionalna aktivnost

Osnovni cilj aktivnosti: zagrijavanje

Tijek aktivnosti:

Djeca stoje jedno do drugog na početku dvorane. Voditelj se nalazi ispred njih te pokazuje pokrete koje ćemo izvoditi, a djeca ponavljaju. Napraviti ćemo tri koraka, a potom čučnuti i tako do kraja dvorane, nazad se vraćamo ponavljajući iste pokrete. Potom ćemo napraviti četiri koraka, sjesti, pa ustati. Ovaj pokret također ponavljamo do kraja dvorane i natrag.

Glavni dio seanse

Osnovni cilj aktivnosti: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Tijek aktivnosti:

Djecu ćemo slobodnim odabirom voditelja podijeliti u grupe od tri člana. Duž dvorane (vodoravno) ćemo postaviti četiri reda obruča koji će međusobno biti razmaknuti po 1 do 2m. Svaki red će činiti tri obruča koji će biti postavljeni jedan do drugog bez međusobnog razmaka). S jedne strane reda postaviti ćemo po jednu plastičnu kocku. Zadatak je da djeca držeći se za ruke uskoče/uđu svako u svoj obruč, te da dijete koje se nalazi prvo do kocke, uzme kocku, uruči ju djetetu desno od sebe, on prosljedi sljedećem djetetu koje spušta kocku na drugi kraj reda. Potom se ponovno hvataju za ruke, izlaze iz obruča, šetaju do sljedećeg reda obruča i ponavljaju zadatak. Cilj je prenijeti plastične kocke s jedne strane reda obruča na drugu stranu.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričke vještina skakanja, poticanje čekanja, razvoj i unaprjeđenje motoričkih sposobnosti spretnosti ruku

Pokretna igra

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- suradnja

Tijek aktivnosti:

Nasumičnim odabirom voditelja podijelit ćemo djecu u tri para. Dok jedan par prolazi kroz poligon, druga dva imaju zadatak čekati do znaka voditelja. Kao prvi zadatak u poligonu postaviti ćemo gredu. Jedan od članova para treba prelaziti preko grede a za to vrijeme drugi ga treba držati za ruku pružajući mu podršku. Potom slijede tri visinske prepreke. Potrebno ih je preskočiti/prijeći držeći se za ruke. U slučaju da jedno dijete prijeđe prepreku preko drugog, poticati ćemo dijete na strpljenje i čekanje dok njegov kolega ne prijeđe istu. Kao treći zadatak postavljena su po dva obruča ispred svakog djeteta (međusobno su udaljeni oko 1m). Svako dijete treba proći prvo kroz jedan obruč, čekajući i partnera da i on prođe kroz obruč, potom trebaju proći kroz drugi obruč, ponovno čekajući jedan drugog. Kao zadnji zadatak u poligonu jedan član para će uzeti loptu koja je postavljena na tlu, dodati je svom partneru, a partner ima zadatak pogoditi košaru koja je na njemu prilagođenoj udaljenosti (ovisno o sposobnostima djeteta košara može biti udaljena na 1m, manje ili više). Nakon što uspješno završe poligon, članovi para jedno drugom daju „peticu“.

Posredni ciljevi: poticanje čekanja na red, razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti ravnoteže, razvoj i unaprjeđenje motoričkih vještina skakanja i poskakivanja, razvoj i

unaprjeđenje motoričkih sposobnosti ruku, razvoj i unaprjeđenje motoričke vještine provlačenja

Završni dio seanse

Osnovni cilj: opuštanje

Tijek aktivnosti:

Djeca slobodnim odabirom zauzimaju položaj na strunjačama i u njemu se zadržavaju. Na znak voditelja (pljesak) mijenjaju položaj.

Posredni cilj: razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti reagiranja

SEANSA 12

Tema/cilj seanse: poticanje socijalne kompetencije- čekanje na red

Predviđeno vrijeme trajanja: 45min

Sredstva: zvučnik, štapovi, обруč, lopte, pilates lopte,

Pojmovi: čekaj, zajedno,

Poticanje socijalnog kontakta

Osnovni cilj aktivnosti: poticanje socijalnog kontakta- suradnja

Tijek aktivnosti:

Djecu ćemo slobodnim odabirom voditelja podijeliti u dvije grupe po tri člana. Zadatak je da se članovi obje skupine (svaka skupina za sebe) drže za ruke formirajući krug i uz zvuk dječje pjesmice „Nije lako bubamarcu“ okreću u jednu stranu. Na prestanak glazbe članovi obje grupe se trebaju spojiti i formirati jedan zajednički krug. Na kretanje pjesmice, opet se dijele u grupe po troje i nastavljaju se kružno kretati ali u drugom smjeru.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti reagiranja

Funkcionalna aktivnosti

Osnovni cilj aktivnosti: zagrijavanje

Tijek aktivnosti:

Djeca stoje jedan do drugog na početku dvorane. Budući da u skupini imamo dva voditelja svaki voditelj će uzeti po jedno dijete i izvoditi ćemo pokret „tačke“ (dijete leži na trbuhu, voditelj mu podiže noge a dijete se kreće na rukama). Budući da se radi o mlađoj djeci, voditelj će podršku usmjeriti prema kukićima kako bi djetetu olakšao stabilizaciju. Kada dođemo do sredine dvorane, spuštamo dijete, ono sjeda i čeka, a mi idemo po drugo dvoje djece.

Glavni dio seanse

Osnovni cilj aktivnosti: poticanje socijalne kompetencije- čekanje na red

Tijek aktivnosti:

Djecu ćemo slobodnim odabirom podijeliti u parove. Svaki član para će dobiti po jedan štap u dvorani imamo plastične štapove). Jedan član svakog para će se nalaziti na startnoj liniji (na početku dvorane), a drugi član će se nalaziti na sredini dvorane. Prvi član će gurajući loptu štapom po tlu doći do drugog člana para. Drugi član para preuzima loptu i gurajući ju štapom po tlu treba doći do kraja dvorane i ubaciti loptu u obruč koji se nalazi na tlu. Svaki par će imati 4 loptice. Nakon što ubace dvije loptice, članovi para se mijenjaju za poziciju (onaj koji je započeo guranje loptice, sada će biti na sredini dvorane i za zadatak će imati ubaciti lopticu u obruč i obratno).

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti koordinacije oko ruka, razvoj i unaprjeđenje motoričkih sposobnosti spretnosti ruku

Osnovni cilj aktivnosti: poticanje socijalne kompetencije- čekanje na red

Tijek aktivnosti:

Djeca su slobodnim odabirom voditelja podijeljena u parove. Svaki par ima svoju pilates loptu. U dvorani je označena startna i ciljna linija. Jedan član para se nalazi na startnoj liniji, a drugi član se nalazi na sredini dvorane. Članovi para koji se nalaze na startnoj liniji za zadatak imaju gurati pilates loptu do sredine dvorane gdje predaju loptu drugom članu para koji nastavlja gurati loptu prema cilju. U prvom izvođenju kretat će se pravocrtno, a u drugom ćemo između starta i cilja postaviti čunjeve između kojih će trebati gurati loptu.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje prostorne orijentacije, razvoj i unaprjeđenje motoričkih sposobnosti spretnosti ruku

Pokretna igra

Osnovni cilj aktivnosti: poticanje socijalne kompetencije- čekanje na red

Tijek aktivnosti:

Djeca stoje slobodno po prostoru, održavajući međusobni razmak, raširenih nogu. Voditelj šeta po prostoru te dodirne jedno dijete po ramenu/glavi. Dijete koje voditelj dodirne kreće trčati krug oko dvorane provlačeći se pri tom kroz noge druge djece. Kada se provuče kroz noge sve djece, ono dodiruje jedno dijete i zauzima raskoračni stav, a dijete kojeg je dodirnuo kreće trčati.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričke vještine trčanja, razvoj i unaprjeđenje motoričke vještine provlačenja, razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti reagiranja

Završni dio seanse

Osnovni cilj: opuštanje

Tijek aktivnosti:

Djeca zajedno s voditeljem slobodno po prostoru leže na trbuhu. Na znak voditelja (pljesak) i verbalno objašnjenje, okreću se na leđa. Nakon nekoliko sekundi, na novi znak se ponovno okreću na leđa.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti reagiranja

SEANSA 13

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- imitacija

Sredstva: klupko vune, papirni krug sa smajlicima i kazaljkom, lampa

Predviđeno vrijeme trajanja: 45min

Pojmovi: suradnja, zajedno, čekanje, ponavljanje, zaustavljanje, emocije (sretan, tužan, iznenađen, ljutit)

Poticanje socijalnog kontakta

Osnovni cilj: poticanje socijalnog kontakta

Tijek aktivnosti:

Djeca sjede u krugu zajedno s voditeljem. Voditelj u rukama drži klupko vune. Dodaje klupko jednom djetetu i izgovara njegovo ime. Dijete koje drži klupko na nalog (imenovanje drugog djeteta) voditelja dodaje klupko imenovanom djetetu zadržavajući dio niti klupka. Kada klupko dođe do svakog djeteta dobit ćemo mrežu prijateljstva.

Posredni ciljevi: razvoj i unaprjeđenje motoričkih vještina bacanja i hvatanja

Funkcionalna aktivnosti

Osnovni cilj: zagrijavanje

Tijek aktivnosti:

Djeca stoje u polukrugu a ispred njih je voditelj. Voditelj prozove jedno dijete koje treba stati pored njega, te predlaže pokret. Potom njih dvoje izvode pokret, a ostala djeca trebaju ponoviti. Za svaki pokret voditelj proziva novo dijete da stane pored njega. Budući da je u grupi šestero djece izvodit će se sljedećih 6 pokreta: 5 rotacija ruku u ramenom zglobu prema naprijed, 5 rotacija ruku u ramenom zglobu prema natrag, 5 čučnjeva, 5 sekundi stajanja na lijevoj nozi, 5 sekundi stajanja na desnoj nozi i 5 sunožnih poskoka. Ukoliko je pojedinom djetetu potrebna fizička podrška voditelj će ju pružiti.

Glavni dio seanse

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- imitacija

Tijek aktivnosti:

Djeca sjede formirajući krug. U sredini kruga postavljen je papirnati krug koji je podijeljen na četiri dijela. Na svakom dijelu kruga nalazi se smajlic koji predstavlja različite emocije (tužan, sretan, ljut, iznenađen). Na sredini kruga se nalazi kazaljka. Voditelj nasumičnim odabirom bira koje će dijete biti prvo na redu. Odabrano dijete vrti kazaljku. Ovisno o smajlicu na koji se kazaljka zaustavi, voditelj verbalizira i facijalnom ekspresijom imitira emociju smajlica a potom izvodi pokret koji je vezan za tu emociju (pokreti su detaljno objašnjeni u nastavku), a djeca ponavljaju imitirani pokret.

Ukoliko se kazaljka zaustavi na smajlicu koji predstavlja emociju „sretan“ djeca si međusobno „nabace peticu“ (svako dijete nabacuje peticu djetetu desno od sebe i djetetu lijevo od sebe).

Kada se kazaljka zaustavi na smajlicu koji predstavlja emociju „tužan“ djeca se međusobno zagrlje (svako dijete zagrlje dijete lijevo i desno od sebe).

Kada se kazaljka zaustavi na smajlicu koji predstavlja emociju „ljut“ djeca međusobno potapšu rame jedni drugih (svako dijete potapše dijete lijevo od sebe, a potom dijete desno od sebe).

Kada se kazaljka zaustavi na smajlicu koji predstavlja emociju „iznenađen“ djeca međusobno pogledaju jedno u drugo iznenađenim izrazom lica (širok otvorene oči, otvorena usta kao da izgovaraju slovo „o“) (pogledaju dijete lijevo od sebe, a potom dijete desno od sebe).

Posredni ciljevi: praćenje uputa, čekanje na red, prepoznavanje emocija

Pokretna igra

Osnovni cilj: imitacija

Tijek aktivnosti:

Djeci ćemo pokazati sličice zeca, koke, mede i psa. Uz pokazivanje svake sličice imenovat ćemo životinju na slici, a potom izvesti pokret:

- za zeca- poskok
- za koku- rukama imitiramo krila koke
- za medu- raširimo ruke i noge u ravnini ramena te se tako krećemo po dvorani
- za psa- četveronoško puzanje po dvorani

Djeci govorimo: Pretvori se u životinju koju ću imenovati. Kreći se poput te životinje. Kad kažem „Jedan, dva, tri! Na mjestu se ukoči ti!“ trebamo se zaustaviti i ukočiti na mjestu. Na primjer: „Kreći se kao koka“ Dijete šeće po prostoriji rukama imitirajući pokrete kokinih krila. Zatim u jednom trenutku iznenada kažemo: „Jedan, dva, tri! Zaustavi se ti!“. Na taj znak dijete se zaustavi na mjestu i čeka znak za krenuti.

Posredni ciljevi: razvijanje motoričke vještine poskakivanja, razvijanje motoričke sposobnosti reagiranja, održavanje pažnje i koncentracije

Završni dio seanse

Osnovni cilj: relaksacija

Tijek aktivnosti:

Za završnu aktivnost ugazit ćemo svjetla u dvorani tako da dobijemo potpuni mrak. Djeca sjede u polukrugu. Budući da u dvorani imamo lampu koja kada ju usmjerimo prema zidu prikazuje raznobojne točkice, koristiti ćemo ju za opuštanje djece. Dozvolit ćemo djeci da naizmjenično koriste lampu i usmjeravaju točkice gdje oni žele (na plafon, po zidu, po drugoj djeci, po tlu i sl.).

Posredni ciljevi: poticanje čekanja na red

SEANSA 14

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- čekanje na red

Sredstva: glazba, ljestve, greda, čunjevi, obruč, slova, papir sa smajlicima

Predviđeno vrijeme trajanja: 45min

Pojmovi: suradnja, zajedno, čekanje, tim/grupa, podrška

Poticanje socijalnog kontakta

Osnovni cilj: poticanje socijalnog kontakta

Djeca se drže za ruke formirajući krug. U pozadini ćemo pustiti pjesmicu „Priateljstvo“.

Djeca se kreću u jednu stranu dok glazba svira. Na prestanak glazbe, puštaju ruke, okreću se prema djetetu s lijeve strane i mašu mu, a potom se okreću prema djetetu s desne strane i mašu. Kada glazba ponovno krene, nastavljaju se kretati mijenjajući smjer kretanja.

Posredni ciljevi: suradnja, razvoj i unaprjeđenje motoričke sposobnosti orijentacije u prostoru

Funkcionalna aktivnost

Osnovni cilj aktivnosti: zagrijavanje

Tijek aktivnosti:

Djeca stoje u polukrugu jedni do drugih prateći pokrete voditelja koji se nalazi ispred njih.

Voditelj izvodi i verbalizira sljedeće pokrete:

- Ruke iznad glave, visoko
- Rukama dodirnite stopala
- Dodirnite svoj nos
- Dodirnite svoja koljena
- Dodirnite dvoju glavu
- Dodirnite svoj stomak

Glavni dio seanse

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- čekanje na red

Tijek aktivnosti:

U glavnom dijelu seanse postavljamo poligon. Djecu dijelimo u dvije grupe po tri člana. Članovi jedne grupe sjede na jednoj klupici, a članovi druge grupe sjede na drugoj klupici. Obje klupice su postavljene na početku poligona i sjedeći na njima djeca čekaju svoj red. Poligon se sastoji od ljestvi za skokove, grede za vježbanje ravnoteže, čunjeva između kojih treba trčati i obruča u koji treba ući. Na samom startu poligona svakom djetetu dajemo po jedan papir sa napisanim slovom. Djeca uzimaju taj papir te ga, prelazeći poligon, prenose na drugi kraj dvorane te uparuju boju papirića na zidu s bojom slova na papiru koji nose, zalijepi slovo i vraćaju se natrag prelazeći poligon. Po jedan član iz svake grupe kreće istovremeno. Djeca se izmjenjuju sve dok ima slova. Kada zalijepi sva slova dobit ćemo pozdrav, „Doviđenja“. Grupa koja prije zalijepi sva slova odnosi pobjedu, a kao nagradu ima mogućnost izabrati aktivnost koja će služiti kao nagrada (poznajući odabir djece do sada su to bili trampolin ili pilates lopte). Grupa koja je odnijela pobjedu nastavit će bodriti drugu grupu u dovršavanju zadatka. Obje grupe nagradit ćemo pljeskom.

Posredni ciljevi: čekanje na red, razvoj i unaprjeđenje motoričkih vještina skakanja i trčanja, unaprjeđenje i razvoj motoričke sposobnosti održavanja ravnoteže, usvajanje prostornih odnosa

Pokretna igra

Osnovni cilj: poticanje socijalne kompetencije- čekanje na red

Djeca će stati u polukrug, a u pozadini ćemo pustiti pjesmicu „Bye, bye, goodbye“. Voditelj će imitirati pokrete koji prate riječi u pjesmici, a potom će djecu nasumičnim odabirom prema dosadašnjem iskustvu i poznavanju djece) podijeliti u parove. Parovi će stati jedni iza drugih. Prateći voditelja koji se nalazi ispred njih, par koji je prvi u koloni izvodi plesne pokrete, a druga dva para čekaju svoj red. Nakon što otplešu ples, idu na kraj kolone i čekaju svoj red.

Na riječi „bye, bye“ mahat će lijevom rukom (mahanje rukom u vidu pozdrava), a potom će na riječ „goodbye“ mahati desnom rukom. Na sljedećim dijelovima pjesmice imitirat ćemo pokrete prema riječima pjesmice:

I can clap my hands- pljesnut ćemo 3 puta

I can step my feet- stupnjevat ćemo nogama

Ples prati riječi pjesmice i prema njima izvodimo pokrete s tim da ćemo prije aktivnosti objasniti djeci da se radi o stranom jeziku i navesti značenje svake riječi u pjesmici.

Posredni ciljevi: imitacija, praćenje uputa, usvajanje sheme tijela

Završni dio seanse

Osnovni cilj: evaluacija

Kao završnu aktivnost seanse, ali i cijelog slijeda seansi, sjest ćemo zajedno s djecom u krug i porazgovarati o tome kako im je bilo i jesu li zadovoljni. Budući da većina djece nije verbalna, koristit ćemo pitanja na koja će nam djeca moći odgovoriti koristeći smajlice. Na jedan papir nacrtat ćemo tri smajlića različitih raspoloženja koja ćemo povezati s riječima dobro i loše. Prije nego djeci dadnemo papir sa smajlicima objasnit ćemo koji što predstavlja. Papir će kružiti od djeteta do djeteta, a mi ćemo svakom djetetu postavljati pitanja vezana za zadovoljstvo aktivnostima.

3.3. Mjerni instrument i postupci provođenja istraživanja

Za potrebe istraživanja izrađena je Check lista socijalne kompetencije, koja je provedena prije provođenja seansi u suradnji s kineziterapeutkinjom skupine radi povećanja objektivnosti rezultata. Strukturu Check liste nastojalo se obuhvatiti što je moguće više socijalnih vještina i znanja koji čine socijalnu kompetenciju. Nakon procjene, provedeno je 14 seansi Rehabilitacije putem pokreta (2 puta tjedno u trajanju od po 45min) čiji je glavni cilj bio poticanje unapređenja socijalne kompetencije kroz različite motoričke aktivnosti, slijedeći strukturu seanse opisanu u udžbeniku iz Rehabilitacije putem pokreta autorice Kiš-Glavaš (2016). Četiri člana grupe sudjelovala su u svih 14 seansi, a dva člana grupe su sudjelovala u 12 seansi. Check lista je provedena i nakon provođenja seansi kako bi se utvrdilo je li došlo do napretka u području socijalne kompetencije kod sudionika. Rezultati sudionika na Check listi izrađenoj za potrebe ovog istraživanja bodovani su na sljedeći način:

U varijablama koje predstavljaju poželjna socijalna ponašanja odgovor DA (poželjno ponašanje je prisutno) je bodovan s 2 boda, odgovor DJELOMIČNO s 1 bodom, a odgovor NE (poželjno ponašanje nije prisutno) nije bodovan. Varijable koje spadaju pod poželjno socijalno ponašanje u ovoj Check listi su: „Zadržava se u aktivnostima u paru“, „Zadržava se u grupnim aktivnostima“, „Suraduje kako bi se postigao zajednički cilj“, „Dijeli igračke s drugom djecom“, „Pomaže drugoj djeci kada ona od nje/njega traže pomoć“, „Mirno sjedi dok sluša upute/priču“, „Mirno čeka svoj red“, „Stoji u mjestu ukoliko to aktivnost od nje/njega iziskuje“, „Poštuje zahtjeve (npr. na zahtjev „stop“ stane)“, „Oponaša/imitira voditelja kada se u aktivnosti to traži“, „Slijedi/poštuje zadana pravila“, „Prihvaća odbijanje bez razočaranja“, „Prihvaća poraz bez razočaranja“, „Samostalno prelazi s jedne aktivnosti na drugu na zahtjev voditelja“, „Mirno prihvaća promjenu aktivnosti (bez negodovanja)“.

U varijablama koje predstavljaju nepoželjna socijalna ponašanja odgovor NE (označava neprisutnost nepoželjnog ponašanja) bodovan je s 2 boda, odgovor DJELOMIČNO s 1 bodom, a odgovor DA (nepoželjno ponašanje je prisutno) nije bodovan. Ponašanja koja spadaju pod socijalno nepoželjno ponašanje u ovoj Check listi su: „Zahtjeva biti glavna/i, u centru pažnje“, „Pažnja je odsutna za vrijeme zajedničkih aktivnosti („luta“)“, „Ignorira drugu djecu“, „Odbija doći igrati se kad ju/ga se pozove“, „Potrebna joj/mu je pomoć/usmjeravanje da bi se uključila/o u igru“, „Odbija sudjelovanje u zajedničkim aktivnostima“, „Napušta zajedničku igru“.

3.4. Metode obrade podataka

Provedena je statistička obrada podataka korištenjem programa SPSS 25 (Statistic Dana Editor). Koristeći Kolmogorov-Smirnov test procijenjena je normalnost distribucije. Za utvrđivanje razlika između definiranih varijabli (rezultati prije i poslije terapijske seanse) korišten je Wilcoxonov test rangiranih znakova.

4. Rezultati

Rezultati koji su dobiveni koristeći Wilcoxonov test ukazuju da je statistički značajna razlika u promjeni socijalne kompetencije dobivena samo na varijabli „Mirno čeka svoj red“ ($Z = -2,070$, $p = 0,038$). Na ostalim varijablama je došlo do promjene, međutim, nije utvrđena njihova statistička značajnost. U nastavku je priložena tablica (Tablica 1) s rangovima definiranih varijabli prije i poslije seanse.

Tablica 1. Rangovi varijabli u inicijalnom i finalnom ispitivanju

		N	Prosječni rang	Suma rangova
Zadržava se u aktivnostima u paru	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	3	2,00	6,00
	Vezani	3		
	Ukupno	6		
Zadržava se u grupnim aktivnostima	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	3	2,00	6,00
	Vezani	3		
	Ukupno	6		

Surađuje kako bi se postigao zajednički cilj	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	3	2,00	6,00
	Vežani	3		
	Ukupno	6		
Dijeli igračke s drugom djecom	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	1	1,00	1,00
	Vežani	5		
	Ukupno	6		
Pomaže drugoj djeci kad ona od nje/njega traže pomoć	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	2	1,5	3,00
	Vežani	4		
	Ukupno	6		
Zahtjeva biti glavna/i, u centru pažnje	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	1	1,00	1,00
	Vežani	5		
	Ukupno	6		
Pažnja je odsutna za vrijeme zajedničkih aktivnosti („luta“)	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	2	1,50	3,00
	Vežani	4		
	Ukupno	6		

Ignorira drugu djecu	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	2	1,50	3,00
	Vežani	4		
	Ukupno	6		
Odbija doći kad ju/ga se pozove	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	2	1,50	3,00
	Vežani	4		
	Ukupno	6		
Potrebna joj/mu je pomoć/usmjeravanje da bi se uključila/o u igru	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	2	1,50	3,00
	Vežani	4		
	Ukupno	6		
Mirno sjedi dok sluša upute/priču	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	4	2,50	10,00
	Vežani	2		
	Ukupno	6		
Mirno čeka svoj red	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	5	3,00	15
	Vežani	1		
	Ukupno	6		

Stoji u mjestu ukoliko to aktivnost od nje/njega iziskuje	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	3	2,00	6,00
	Vežani	3		
	Ukupno	6		
Poštuje zahtjeve (npr. na zahtjev „stop“ stane)	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	3	2,00	6,00
	Vežani	3		
	Ukupno	6		
Oponaša/imitira vođitelja kada se u aktivnosti to traži	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	2	1,50	3,00
	Vežani	4		
	Ukupno	6		
Slijedi/poštuje zadana pravila	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	3	2,00	6,00
	Vežani	3		
	Ukupno	6		
Prihvaa odbijanje bez razočaranja	Negativni rangovi	1	2,00	2,00
	Pozitivni rangovi	2	2,00	4,00
	Vežani	3		
	Ukupno	6		

Prihvaća poraz bez razočaranja	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	2	1,50	3,00
	Vežani	4		
	Ukupno	6		
Prihvaća poraz bez razočaranja	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	2	1,50	3,00
	Vežani	4		
	Ukupno	6		
Samostalno prelazi s jedne aktivnosti na drugu na zahtjev voditelja	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	3	2,00	6,00
	Vežani	3		
	Ukupno	6		
Mirno prihvaća promjenu aktivnosti (bez negodovanja)	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	1	1	1,00
	Vežani	5		
	Ukupno	6		
Odbija sudjelovanje u zajedničkim aktivnostima	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	2	1,50	3,00
	Vežani	4		
	Ukupno	6		

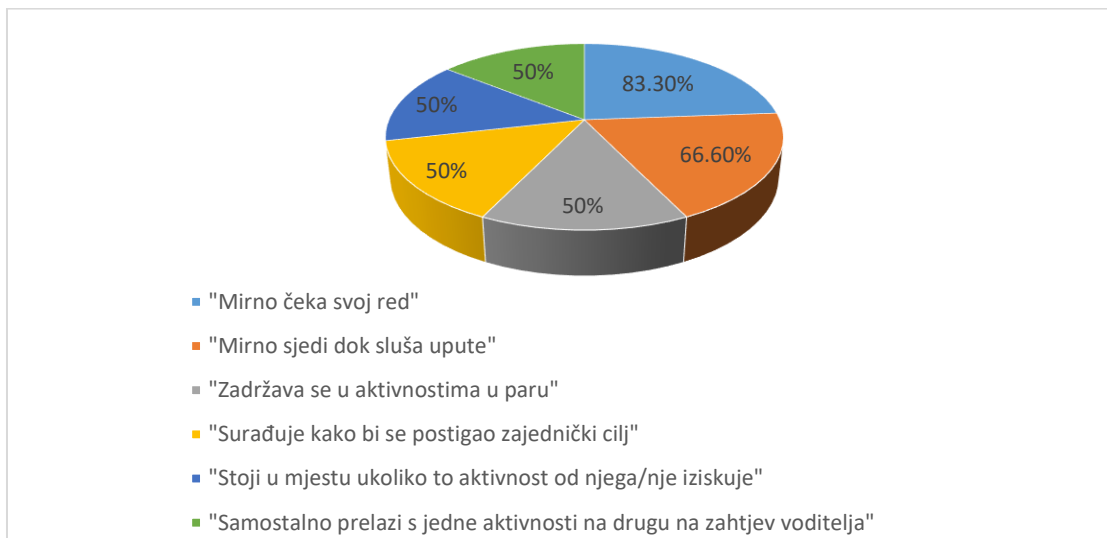

Napušta zajedničku igru	Negativni rangovi	0	0,00	0,00
	Pozitivni rangovi	4	2,50	10,00
	Vežani	2		
	Ukupno	6		

Iz priložene tablice možemo vidjeti kako se najveći napredak dogodio u varijabli „Mirno čeka svoj red“ ($Z = -2,070$, $p = 0,038$) u kojoj je pozitivan napredak imalo čak petero djece, a kod jednog djeteta nije došlo do promjene na području ove varijable. Veći napredak se dogodio i na sljedećim varijablama:

- „Mirno sjedi dok sluša upute“- do pozitivnog napretka je došlo kod četvero djece, a kod dvoje djece nije došlo do promjene na području ove varijable ($Z = -1,857$, $p = 0,063$),
- „Zadržava se u aktivnostima u paru“- do pozitivnog napretka je došlo kod troje djece, a kod troje djece nije došlo do promjene na području ove varijable ($Z = -1,732$, $p = 0,083$),
- „Surađuje kako bi se postigao zajednički cilj“- do pozitivnog napretka je došlo kod troje djece, a kod troje djece nije došlo do promjene na području ove varijable ($Z = -1,732$, $p = 0,083$),
- „Stoji u mjestu ukoliko aktivnost to od njega/nje iziskuje“- do pozitivnog napretka je došlo kod troje djece, a kod troje djece nije došlo do promjene na području ove varijable ($Z = -1,732$, $p = 0,083$),
- „Samostalno prelazi s jedne aktivnosti na drugu na zahtjev voditelja“- do pozitivnog napretka je došlo kod troje djece, a kod troje djece nije došlo do promjene na području ove varijable ($Z = -1,732$, $p = 0,083$).

Slika 1. Grafički prikaz varijabli s najbolje ostvarenim napretkom

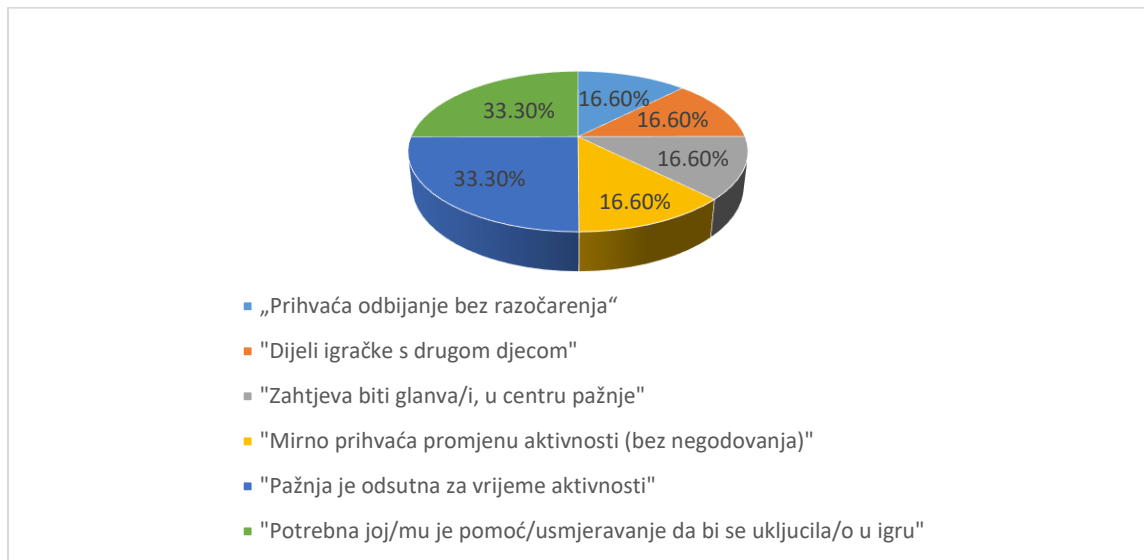
Slika 1. predstavlja prikaz varijabli na kojima su sudionici postigli najbolji napredak nakon provedenih seansi

Najmanji napredak se dogodio na varijabli „Prihvata odbijanje bez razočarenja“ ($Z = -0,577$, $p = 0,564$) na kojoj je napredovalo dvoje djece, troje djece je ostalo na razini usvojenosti kao i u inicijalnoj procjeni, a jedno dijete je počelo doživljavati odbijanje s razočaranjem nakon provedenih seansi. Slabije promjene su se dogodile i na varijablama:

- „Dijeli igračke s drugom djecom“ - do pozitivnog napretka je došlo kod jednog djeteta, međutim kod petero djece nije došlo do promjene u području ove varijable ($Z = -1,000$, $p = 0,371$),
- „Zahtjeva biti glavna/i, u centru pažnje“ - do pozitivnog napretka je došlo kod jednog djeteta, a kod petero djece nije došlo do promjene u ovom području ($Z = -1,000$, $p = 0,371$),
- „Mirno prihvaća promjenu aktivnosti (bez negodovanja)“ - do pozitivnog napretka je došlo kod jednog djeteta, a kod petero djece nije došlo do promjene u ovom području ($Z = -1,000$, $p = 0,317$)
- „Pažnja je odsutna za vrijeme aktivnosti“ - do pozitivnog napretka je došlo kod dva djeteta, a kod četvero djece nije došlo do promjene u na području ove varijable ($Z = -0,447$, $p = 0,655$)
- „Potrebna joj/mu je pomoć/usmjeravanje da bi se uključila/o u igru“ - do pozitivnog napretka je došlo kod dva djeteta, a kod četvero djece nije došlo do promjene na

području ove varijable ($Z = -1,414$, $p = 0,157$).

Slika 2. Grafički prikaz varijabli s najmanjim zabilježenim napretkom

Slika 2. predstavlja prikaz varijabli na kojima su sudionici istraživanja postigli najmanji napredak nakon provedenih seansi.

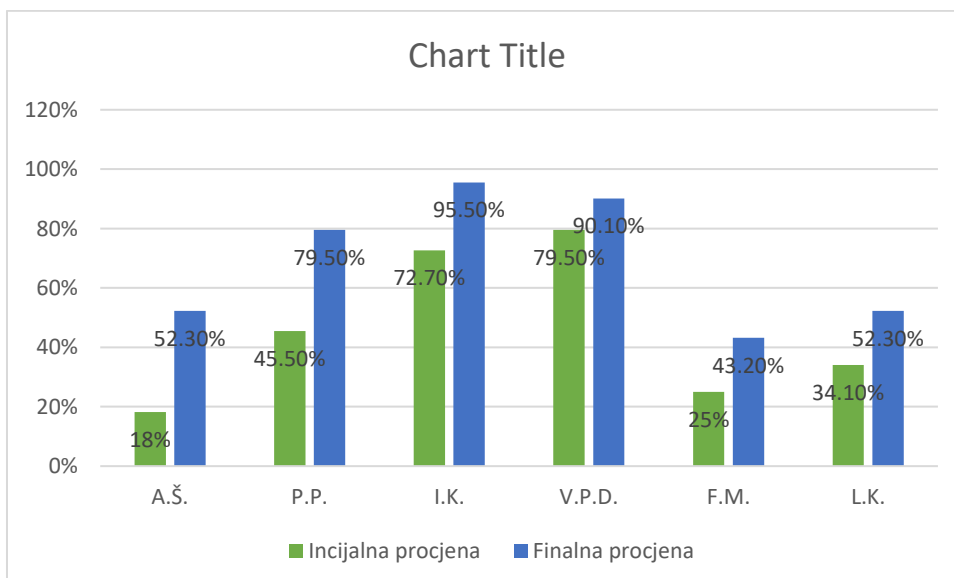
Gledajući pojedinačni napredak kod svakog djeteta dolazimo do sljedećih rezultata:

- Rezultati inicijalne procjene djevojčice A.Š. nakon sudjelovanja u svim seansama programa su se poboljšali za 34,3%. Djevojčica je najveći napredak ostvarila na sljedećim varijablama: „Mirno sjedi dok sluša upute“, „Mirno čeka svoj red“, „Oponaša i imitira voditelja kada se u aktivnosti to traži“.
- Rezultati inicijalne procjene dječaka P.P. nakon sudjelovanja u svim seansama programa su se poboljšali za 34%. Dječak je najveći napredak ostvario na sljedećim varijablama: „Ignorira drugu djecu“, „Oponaša/imitira voditelja kada se to u aktivnosti to traži“, „Napušta zajedničku igru“.
- Rezultati inicijalne procjene dječaka I.K. nakon sudjelovanja u svim seansama programa su se poboljšali za 22,8%. Dječak je najveći napredak ostvario na sljedećim varijablama: „Pažnja je odsutna za vrijeme zajedničkih aktivnosti“, „Mirno sjedi dok čeka upute/priču“, „Mirno čeka svoj red“.

- Rezultati inicijalne procjene dječaka V.P.D. nakon sudjelovanja u svim seansama programa su se poboljšali za 10,6%. Dječak je najveći napredak ostvario na sljedećim varijablama: „Pomaže drugoj djeci kad ona od njega traže pomoć“, „Pažnja je odsutna za vrijeme zajedničkih aktivnosti“, „Poštuje zahtjeve (npr. na zahtjev „stop“ stane)“.
- Rezultati inicijalne procjene dječaka F.M. nakon sudjelovanja u dvanaest seansi programa su se poboljšali za 18;2%. Dječak je najveći napredak ostvario na sljedećim varijablama: „Odbija sudjelovanje u zajedničkim aktivnostima“, „Mirno čeka svoj red“, „Mirno sjedi dok sluša upute/priču“.
- Rezultati inicijalne procjene djevojčice L.K. nakon sudjelovanja u dvanaest seansi programa su se poboljšali za 18,2%. Djevojčica je najveći napredak ostvarila na sljedećim varijablama: „Zadržava se u grupnim aktivnostima“, „Mirno čeka svoj red“, „Ignorira drugu djecu“.

U nastavku je priložen graf (Slika 3.) s rezultatima postignutim na inicijalnoj i finalnoj procjeni za svako dijete iz grupe.

Slika 3. Grafički prikaz pojedinačnih postignuća djece na inicijalnoj i finalnoj *procjeni*

Slika 3. predstavlja individualni prikaz rezultata koje su sudionici postigli na inicijalnoj procjeni (prikazani zelenim stupićima) i finalnoj procjeni (prikazani plavim stupićima).

5. Rasprava

Upravo statistički značajan napredak na varijabli „Mirno čeka svoj red“ bi mogao biti temelj za nastavak provođenja seansi Rehabilitacije putem pokreta kojima bi se vjerojatno kroz dulji vremenski period provođenja postigao statistički značajan rezultat i na ostalim varijablama. Kroz sve seanse radili smo na poticanju strpljenja i čekanja što se vidi i u priloženim rezultatima, ali i u načinu funkcioniranja grupe. Iako ostale varijable nisu prokazale statistički značajne razlike u rezultatima finalne procjene, promjene su vidljive u načinu funkcioniranja grupe. Prije samog provođenja seansi bilo je nemoguće zamisliti svih šest članova grupe kako sjede u krugu i međusobno se dodaju loptom, međutim već pred sam kraj programa djeca su se počela zadržavati sjedeći u krugu i do 4 minute što je vidljivo i kroz napredak u varijablama „Zadržava se u aktivnostima u paru“ te u varijabli „Zadržava se u grupnim aktivnostima“. Velik napredak je vidljiv i u međusobnom većem usmjeravanju i doživljavanju. Djeca po dolasku u dvoranu pozdravljaju jedni druge osmijehom, nabacivanjem petice, tapšanjem po ramenu i sl. za što je prije provođenja programa bilo potrebno fizičko vođenje. Tijekom aktivnosti su više usmjereni jedni na druge, te jedni s drugima više komuniciraju.

Najmanji napredak se dogodio na varijabli „Prihvata odbijanje bez razočarenja“ na kojoj je napredovalo dvoje djece, troje djece je ostalo na razini usvojenosti kao i u inicijalnoj procjeni, a jedno dijete je počelo doživljavati odbijanje s razočaranjem nakon provedenih seansi. Tijekom provođenja seansi mogao se vidjeti napredak sudionika u ostvarivanju socijalne interakcije. Budući da je ovaj napredak u početku bio vidljiv samo kod pojedinih sudionika, pretpostavlja se da su ti sudionici nailazili na odbijanja od strane drugih vršnjaka (sudionika istraživanja) kod kojih se potreba za socijalnom interakcijom u tom trenutku još uvijek nije razvila. Takva odbijanja od vršnjaka su povremeno izazivala određeni oblik frustracije kod sudionika koji bi inicirali interakciju, što može biti obrazloženje za loše rezultate na ovoj varijabli. Bilo bi važno nastaviti s Programom kako bi se pobuđene emocije preusmjerile u primjereniji doživljaj odbijanja. Na isti način, čak vrlo povezano, bih objasnila i malu razliku između inicijalne i finalne procjene na varijabli „Zahtjeva biti glavna/i, u centru pažnje“. Prije samog provođenja Programa djeca nisu bila međusobno usmjerena jedni na druge, međutim sada su svjesni da su u dvorani njihovi vršnjaci i moguće da dolazi do potrebe za privlačenjem pažnje i dokazivanjem pred voditeljem grupe. Također bih veliki naglasak stavila na potrebu za nastavkom provođenja Programa, kako bi se i ove emocije usmjerile u pravom smjeru.

Kroz obradu rezultata prikupljenih konstruiranom check listom vidljiv je cjelokupni napredak, izražen u postocima kod djece u skupini na području mjerene socijalne kompetencije. Rezultati pokazuju napredak u rasponu od 10,6% do 34,3%. U obzir treba uzeti da je provođenje Programa trajao malo manje od dva mjeseca, te da su djeca u tom periodu sudjelovala i u drugim rehabilitacijskim programima, međutim napredak nije zanemariv i trebao bi biti poticaj za daljnje provođenje seansi kako bi se usvojena ponašanja održala, ali i nadograđivala.

6. Zaključak

Na osnovu svih navedenih istraživanja na temu povezanosti pokreta i socijalne kompetencije prikazanih u ovom radu, Rehabilitaciju putem pokreta bi trebalo češće provoditi kao oblik rehabilitacije kod djece s teškoćama u razvoju, prilagođavajući se interesima, karakteristikama i mogućnostima osoba s kojima radimo. Ona predstavlja odličan primjer kako kroz igru, u kojoj je primarno sredstvo pokret, možemo utjecati na različite aspekte djetetovog razvoja. Sudjelujući u igri dijete nije svjesno da uči, osjeća se sretno i zadovoljno što je jedan od osnovnih preduvjeta za kvalitetno učenje.

U funkcioniranju i međusobnom uvažavanju djece koja su činila grupu sudionika za ovo istraživanje vide se znatne promjene u snalaženju u socijalnim situacijama nakon, u odnosu na period prije provođenja seansi Rehabilitacije putem pokreta. Djeca su usmjerenija na svoje vršnjake, sudjeluju u zajedničkim aktivnostima, poštuju postavljena pravila, te slušaju upute. Kako su rezultati pokazali, u pojedinim varijablama nije došlo do velikog napretka, pa bi upravo te varijable bile u fokusu u nastavku provođenja seansi.

Kao i rezultati svih drugih istraživanja, tako i ovo, ukazuje i na potrebu za provedbom daljnjih istraživanja kojima će se dobiti detaljniji uvid o učinkovitosti Rehabilitacije putem pokreta na većem broju sudionika.

7. Literatura

1. Beger, A. Teodorović, B. (1980.) *Rehabilitativni odgoj putem pokreta*. Prikaz publikacija. Preuzeto s https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=159159&lang=hr (7.10.2020.)
2. Jurčević- Lozančić, A. (2011.). Teorijski pogledi na razvoj socijalne kompetencije predškolskog djeteta. *Pedagogijska istraživanja*, 8(2), 271- 281. Preuzeto s https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=172458 (17.8.2021.)
3. Kiš Glavaš, L. (2016.). *Rehabilitacija putem pokreta*. Integrativni pristup...Zagreb: Edukacijsko- rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
4. Kiš Glavaš, L. (1996.). Evakuacija efekata programa rehabilitacije putem pokreta u nekim aspektima socijalne kompetentnosti djece usporenog kognitivnog razvoja. *Defektologija*, 31 (1-2), 59-68. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/108638> (6.10.2020.)
5. Ključević, A. (2008.). *Unaprjeđivanje socijalnih kompetencija* (Diplomski rad). Učiteljski fakultet, Osijek. Preuzeto s https://bib.irb.hr/datoteka/558915.Socijalne_kompetencije.pdf (17.8.2021.)
6. Kožul, A. (2019.). Razvoj socijalne kompetencije djece predškolske dobi (Završni rad). Učiteljski fakultet, Zagreb. Preuzeto s <https://zir.nsk.hr/en/islandora/object/ufzg%3A725> (17.8.2021.)
7. Kralj, D. (2014.). Socijalna kompetencija djeteta: Zašto je važna i kako ju razvijati. *Poliklinika za zaštitu djece i mladih grada Zagreba*. Preuzeto s <https://www.poliklinika-djeca.hr/aktualno teme/socijalna-kompetencija-zasto-je-vazna-i-kako-se-razvija/> (8.9.2021.)
8. Kranželić, V., Bašić, J. (2008.). Socijalna kompetencija i ponašanje djece predškolske dobi- razlike po spolu. *Kriminologija i socijalna integracija: časopis za kriminologiju, penologiju i poremećaje u ponašanju*, 16(2), 1-14. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/99118> (17.8.2021.)
9. Levandovski, D., Bratković, D. (1997.). *Program rehabilitacije putem pokreta*. Fakultet za defektologiju Sveučilišta u Zagrebu
10. Malkić Aličković, A. (2017.). *Ispitivanje socijalnih vještina učenika osnovnoškolske dobi u odnosu na dob i spol*. (Doktorska disertacija. Univerzitet u Tuzli. Filozofski

fakultet.)

11. Marković, P. (2017.). *Rehabilitacija putem pokreta u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture* (Diplomski rad). Edukacijsko- rehabilitacijski fakultet, Zagreb. Preuzeto s <https://repositorij.erf.unizg.hr/islandora/object/erf%3A298> (7.10.2020.)
12. Markuš, M. (2010.). Socijalna kompetentnost- jedna od ključnih kompetencija. *Napredak: Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju*, 151(3-4), 432- 444. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/82719> (17.8.2021.)
13. Markušić, M. (2017.). *Odgojitelj kao ključni čimbenik u poticanju razvoja socijalne kompetencije djeteta s teškoćama u razvoju* (Završni rad). Učiteljski fakultet, Zagreb.
14. Matić, P. (2016.). *Razvoj socijalnih vještina i navika djeteta s Down sindromom* (Završni rad). Učiteljski fakultet, Zagreb. Preuzeto s <https://repositorij.ufzg.unizg.hr/islandora/object/ufzg%3A174/datastream/PDF/view> (20.3.2021.)
15. Mikas, D., Roudi, B. (2012.). Socijalizacija djece s teškoćama u razvoju u ustanovama predškolskog odgoja. *Pedriatic Croat*, 56(1), 207- 214. Preuzeto s https://more.rivrtici.hr/sites/default/files/socjalizacija_djece_s_teskocama_u_razvoju_u_ustanovama_predskolskog_odgoja.pdf (17.8.2021.)
16. Mikas, D. (2009.). Sportski programi i socijalna kompetencija djece predškolske dobi. *Paediart Croat*, 53(1), 227- 232. Preuzeto s <http://www.hpps.com.hr/sites/default/files/Dokumenti/2009/pdf/dok43.pdf> (20.3.2021.)
17. Mlinarević, V., Tomas, S. (2010.). Partnerstvo roditelja i odgojitelja- čimbenik razvoja socijalne kompetencije djeteta. *Magistra Iadertina*, 5(1), 143-158.
18. Pinter, D. (2008./2009.). Razvoj socijalnih odnosa. *Dijete, vrtić, obitelj: Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima*, 14 (54), 2-5. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/167756> (17.8.2021.)
19. Potić, S., Nedović, G. i Macanović, N. (2016.). Koncept motoričkog učenja i njegova primjenjivost u radu s osobama sa invaliditetom. *Beogradska defektološka škola*, 22(3), 73-89.
20. Škrobo, M., Šimleša, S. i Ivšac Pavliša, J. (2016.). Obilježja socijalne kognicije kod osoba s poremećajem iz spektra autizma, posebnim jezičnim teškoćama i intelektualnim teškoćama. *Logopedija*, 6(1), 6- 13. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/161790> (20.3.2021.)

21. Vasilj, S., Loriger, M. i Tišlar, M. (2016.). Motoričko učenje svladavanja složenih kineziloških zadataka u nizu kod devetogodišnjaka. *25. ljetna škola kineziologa Republike Hrvatske*, 304- 310. Preuzeto s https://www.researchgate.net/publication/312176340_MOTORICKO_UCENJE_SVLA_DAVANJA_SLOZENIH_KINEZIOLOSKIH_ZADATAKA_U_NIZU_KOD_DEVET_OGODISNJAKA (20.3.2021.)
22. Vitulić, E. (2017.). *Utjecaj tjelesnog vježbanja na zdravlje* (Završni rad). Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Pula. Preuzeto s <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A1659> (17.8.2021.)
23. Županičić, M., Haskić, A. (2020.). Socijalna kompetentnost u ranoj i predškolskoj dobi. *Metodički obzori: časopis za odgojno obrazovnu praksu*, 15(1), 111- 122. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/251960> (17.8.2021.)

Prilog 1. Check lista za procjenu socijalne kompetencije

*kao izvor čestica korišten je dio skale za procjenu dječjeg razvoja HELP- Hawaii i doktorska disertacija pod naslovom "Ispitivanje socijalnih kompetencija učenika osnovnoškolske dobi u odnosu na dob i spol" autorice Alme Malkić Aličković (2017.).

INICIJALI:			
SPOL:			
DOB:			
	DA	NE	DJELOMIČNO
Zadržava se u aktivnostima u paru			
Zadržava se u grupnim aktivnostima			
Suraduje kako bi se postigao zajednički cilj			
Dijeli igračke s drugom djecom			
Pomaže drugoj djeci kada ona od nje/ga traže pomoć			

Zahtjeva biti glavna/i, u centru pažnje			
Pažnja je odsutna za vrijeme zajedničkih aktivnosti („luta“)			
Ignorira drugu djecu			
Odbija doći igrati se kad ju/ga se pozove			
Potrebna joj/mu je pomoć/usmjeravanje da bi se uključila/o igru			
Mirno sjedi dok sluša upute/priču			
Mirno čeka svoj red			
Stoji u mjestu ukoliko to aktivnost od nje/njega iziskuje			
Poštuje zahtjeve (npr. na zahtjev „stop“ stane)			

Oponaša/imitira voditelja kada se u aktivnosti to traži			
Slijedi/ poštuje zadana pravila			
Prihvaća odbijanje bez razočaranja			
Prihvaća poraz bez razočaranja			
Samostalno prelazi s jedne aktivnosti na drugu na zahtjev voditelja			
Mirno prihvaća promjenu aktivnosti (bez negodovanja)			
Odbija sudjelovanje u zajedničkim aktivnostima			
Napušta zajedničku igru			